Feigned issue. Falešný spor. Dnes zastaralé řízení, při němž se strany mohly dohodnout na řešení sporu porotou, aniž by podávaly žalobu. *Viz také* Feigned action.

FELA. *Viz* Federal Employer's Liability Act.

Felagus. V saském právu člověk zavázaný přísahou. Přísežný bratr. Přítel, který se zaváže za bezúhonné chování jiného. Osoba, která zaujme místo zemřelého. Když tedy došlo k vraždě, vrah neplatil náhradu rodičům nebo pánovi, ale osobě zvané *felagus* oběti.

Feld. Pole. V složených výrazech „divoký, volně žijící, polní".

Fele, feal. Práv. fr. Věrný. *Viz* Feal.

Fellatio. Pohlavní styk, při němž se dotýkají penisu ústa nebo rty. *Viz* Sodomy.

Fellow. Spolupracovník; společník; druh; ten, s kterým se stýkáme; partner; kolega; osoba, která je s jinou osobou v právním vztahu nebo ve stejném postavení; spolužák.

Fellow—heir. Spoludědic. Osoba, s níž se jiná osoba dělí o pozůstalost.

Fellow servant. Spolupracovník. Walsh v. Eubanks, 183 Ark. 34, 34 S.W.2d 762, 764. Spolupracovník je osoba, která se zabývá stejnou prací a řídí ji stejný zaměstnavatel. Zaměstnanci, kteří své pravomoci a mzdu dostávají od společného zaměstnavatele a pracují ve stejném podniku. Cactus Drilling Co. v. Williams, Tex. Civ. App., 525 S.W.2d 902, 910. Když jeden zaměstnavatel zaměstnává a platí nejméně dvě osoby, a když jsou jejich pracovní vztahy takové, že nedbalost jednoho může poškodit pracovní výkon druhého, tak jsou to spolupracovníci. *Viz také* Employee; Fellow servant rule.

Fellow servant rule. Pravidlo spolupracovníka. Doktrína common law, která je dnes potlačena zákony o odškodnění pracovních úrazů a Federálním zákonem o odpovědnosti zaměstnavatele (Federal Employers' Liability Act). Říká, že v žalobě o náhradu škody za pracovní úraz, kterou podá proti zaměstnavateli zraněný zaměstnanec, může zaměstnavatel tvrdit, že příčinou nehody, která způsobila zranění, byla zcela nebo zčásti nedbalost jiného spolupracovníka, což snížilo jeho odpovědnost nebo ho úplně od odpovědnosti osvobodilo.

Felo de se. Sebevražda.

Felon. Zločinec. Osoba, která páchá nebo spáchala zločin.

Felonia. Zločin. Jednání nevolníka, které se trestalo propadnutím majetku. *Per feloniam* — s trestným úmyslem.

Felonia, ex vi termini, significat quodlibet capitale crimen felleo animo perpetratum. Zločin, jak již se samotného slova vyplývá, znamená jakýkoli hrdelní trestný čin spáchaný ve zlé vůli.

Felonia implicatur in qualibet proditione. V každé zradě je obsažen zločin.

Felonice. Zločinně.

Felonious. Zločinný, zákeřný, úkladný. Odborný právní termín označující zlou vůli, trestný úmysl. Označuje stupeň nebezpečnosti zločinu, např. ve spojení „felonious assault" — zákeřný útok, přepadení. Zlovolný, zákeřný. Vyplývající ze zlé vůle či úmyslu. Hříšný, protiprávní, protizákonný. *Viz také* Felony; Feloniously.

Felonious assault. Zákeřné přepadení. Zločinný útok. Jde o takový útok na osobu, jehož spáchání se trestá jako zločin tj. vězením. Synonymem je „aggravated assault" (v.t.), který ho odlišuje od „simple assault".

Felonious entry. Jde o druh vloupání. *Viz* Burglary.

Felonious homicide. Zločinné usmrcení. Úmyslné zabití. Neomluvitelné a nezdůvodnitelné zabití člověka. *Viz* Homicide; Manslaughter; Murder; Premeditation.

Felonious intent. Zločinný úmysl. Projev vůle, spočívající v záměru spáchat zločin. U krádeže to znamená úmysl osoby, která vědomě odcizí a odnese cizí movitý majetek, aniž by na to měla nárok nebo zdání práva, se záměrem zbavit majitele vlastnictví. State v. Perry, 21 N. C. App. 478, 204 S.E.2d 889, 891.

Feloniously. Zločinně. To, co je uděláno s promyšleným záměrem spáchat zločin. Golden v. Commonwealth, 245 Ky. 19, 53 S.W.2d 185, 186. Bez zdání práva či omluvy. Zlovolně. Jednání se zločinným úmyslem, tj. jednání s úmyslem spáchat zločin. *Viz také* Felonious.

Felonious taking. Promyšlená krádež nebo loupež, tj. odcizení s úmyslem ukrást.

Felony. Zločin. Trestný čin, jehož povaha je závažnější a společensky nebezpečnější než u přečinu. Např. „aggravated assult" (útok s přitěžujícími okolnostmi neboli nebezpečný útok) je zločinem a „simple assult" (prostý útok, útok bez přitěžujících okolností) je přečinem. Zločin je v zákonech celé řady států definován jako trestný čin, za který lze uložit trest smrti nebo nepodmíněný trest delší jednoho roku. Viz např. Modelový trestní zákoník § 1.04(2); 18 U.S.C.A. § 1. Federální a mnoho státních trestních zákonů obsahují různé definice a kategorie zločinů (např. zločin třídy A, B. C. atd.) nebo stupňů (např. první, druhý, třetí) i s příslušnými trestními sazbami pro každou kategorii. Viz např. 18 U.S.C.A. § 3559; Modelový trestní zák. § 6.01. V common law znamenal zločin propadnutí movitého či nemovitého majetku, k čemuž se mohl přidat podle stupně viny ještě absolutní nebo jiný trest. V raných dobách common law se tímto pojmem označovala nejzávažnější provinění, jaké znaly královské soudy, které za něj ukládaly trest ztráty života, svobody a majetku a zabavení pozemků zločince ve prospěch pána poté, co byly rok a den v držbě krále. Následně se však klasifikace zločinu rozšířila natolik, že zahrnovala celou řadu provinění, která nebyla ani morálně odsouzeníhodné. In re Donegan, 282 N.Y. 285, 26 N.E. 260, 261. Původně měl tento pojem význam propadnutí movitého a nemovitého majetku ve prospěch Koruny po odsouzení za jisté provinění a postupem doby nabyl významu jakéhokoli prokázaného provinění, po němž následovalo propadnutí majetku spolu s absolutním nebo jiným trestem, který stanovil zákon. „Felony" se liší od „misdemeanor" (přečin), za který se neukládal trest konfiskace majetku. Ve feudálním právu měl tento termín význam trestného jednání nevolníka, za které zaplatil svým majetkem, který připadl jeho feudálnímu pánovi, tj. propadl. *Viz* Felonia. Zrada, nevděk nebo neloajálnost vůči pánovi.

Felony, compounding of. Viz Compounding crime.

Forcible felony. Násilný zločin. Mezi násilné zločiny patří zrada, vražda, úmyslné zabití, znásilnění, loupež, vloupání, žhářství, únos, těžké ublížení na zdraví, nepřirozené pohlavní styky s přitěžujícími okolnostmi a všechny další zločiny, při nichž je použita fyzická síla, násilí nebo pohrůžka jimi.

Misprision of felony. Neoznámení zločinu. *Viz* Misprision.

Reducible felony. Zločin s možností nižšího trestu. Zločin, který může být na doporučení poroty potrestán jako přečin.

Felony murder doctrine. Doktrína zločin—vražda. Podle common law se provinila vraždou osoba, jejíž jednání při páchání zločinu způsobilo neúmyslnou smrt (např. usmrcení, k němuž došlo během ozbrojené loupeže). Třebaže některé státy se této zásady common law stále přidržují, v jiných státech se uplatňování doktríny zločin—vražda značně rozchází zejména v důsledku snahy o celkové omezení jejího uplatňování. Některé státy tuto zásadu omezily některým s následujících způsobů: 1) povolují její aplikaci jen na některé druhy zločinů; 2) přísněji vykládají požadavek bezprostřední příčiny; 3) používají užší výklad pro dobu, kdy je páchán zločin; 4) vyžadují, aby doprovodný zločin nesouvisel s usmrcením. Viz např. Modelový trestní zákoník § 210.2.

Female. Osoba ženského pohlaví, která může počít a rodit děti. Žena. Jedná se o druhové označení, které může mít v některých souvislostech stejný význam jako „woman".

Feme, femme. Práv. fr. Žena. Rovněž manželka, např. ve frázi *„baron et femme".*

Feme covert. Vdaná žena. Obecně se tento výraz používal v souvislosti s bývalou právní nezpůsobilostí vdané ženy, na rozdíl od právního postavení *feme sole* (svobodné ženy).

Feme sole. Svobodná, nevdaná žena, včetně těch žen, které vdané byly, ale jejichž manželství skončilo rozvodem nebo smrtí, jakož i žen, které jsou soudně odloučeny od svých manželů.

Feme sole trader. Ve starém anglickém právu vdaná žena, která podle londýnských obyčejů obchoduje na vlastní účet, tj. sama za sebe a nezávisle na svém manželovi. Říká se jí tak proto, že ve vztahu ke svému obchodování je ve stejném postavení jako *feme sole.* Výraz se používá i pro ženy, které manžel opustil, a které obchodují jako *femes sole.*

Femicide. Zabití ženy. Ten, kdo zabil ženu.

Feminine. Ženský.

Femme couleur libre. Do Občanské války se takto označovali všichni neběloši včetně Indiánů.

Fence. n. Plot, oplocení, přepážka postavená s cílem ohradit pozemek nebo rozdělit pozemek na patrné části nebo oddělit dva sousední pozemky. Ohrada kolem pole či jiného prostoru nebo objektu, zvláště ohrada ze dřeva, železa nebo jiného materiálu určená k zabránění vniknutí zvenčí nebo vyběhnutí zevnitř. Hovorový termín pro přechovávače kradených věcí. Ten, kdo přijímá a prodává kradené zboží. *Viz* Receiving stolen goods or property.

Fence county. Hrabství (okres), kde neplatí zákon o volném pobíhání dobytka (stock law). McKenzie v. Powell, 68 Ga. App. 285, 22 S.E.2d 735, 736.

Fence—month, *or* defense—month. Ve starém anglickém právu měsíc hájení vysoké zvěře uprostřed léta, kdy bylo zakázáno lovit vysokou zvěř, protože v té době vrhala mladé. Název zřejmě pochází z toho, že v této době byla vysoká „hájena" (defended) před lovem.

Fencing patents. Patenty, které se opatřují ve snaze rozšířit rozsah vynálezu či technologie mimo výrobek, který je licencován nebo se chystá do výroby. Special Equipment Co. v. Coe, 79 U.S. App. D. C. 133, 144 F.2d 497, 499.

Feneration. Lichva, zisk z úroku. Rozmnožování peněz jejich půjčováním. Někdy se používá i k pojmenování úroků z půjčených peněz. *Viz* Interest.

Fengeld. V saském právu daň nebo veřejná dávka vybíraná za zahnání nepřítele.

Fenian. Hrdina, obr, bojovník. V množném čísle se toto slovo používá pro pojmenování cizích nájezdníků a lupičů. Příslušník organizace sdružující v USA, Kanadě i jinde občany irského původu, jejímž cílem je svržení anglické nadvlády v Irsku.

Feod. Léno. Totéž co *feud* a *fief.* 2 Bl. Comm. 45.

Feodal. Lenní, feudální. Staří autoři používali tento tvar častěji než *feudal.*

Feodal actions. Žaloby ve věcech nemovitostí. 3 Bl. Comm. 117.

Feodality. Věrnost. *Viz* Fealty.

Feodal system. *Viz* Feudal system.

Feodarum (*or* feudaram) consuetudines. Feudální obyčeje. Název sbírky feudálních zákonů a obyčejů, která vznikla ve 12. století v Miláně. Jde o nejstarší práci o tomto tématu a v kontinentální Evropě se vždy těšila velké autoritě.

Feodary. Úředník poručenského soudu v Anglii, kterého jmenoval podle zákona 32 Hen. VIII, c. 26 předseda soudu. Jeho úkolem bylo podílet se spolu s konfiskátorem na zjišťování služebností spojených s konfiskovanou půdou a podávat králi zprávy o hodnotě lenního majetku. Kromě toho měl za úkol rovněž vyměřovat pozemky svěřené osoby a oceňovat je. Přiděloval královským vdovám jejich věno a vybíral veškeré nájmy.

Feodatory *or* feudatory. Leník, vazal. Ve feudálním právu nabyvatel léna. Vazal neboli nájemce, který měl v držbě dědičný majetek s feudální služebností. Tvar *feudatory* používá Blackstone. 2 Bl. Comm. 46.

Feodi firma. Ve starém anglickém právu „fee—farm" (v.t.).

Feodi firmarius. Nájemce na „fee—farm".

Feodum. Léno. Toto slovo (synonymum „feud" a „fee") běžně používali v minulosti odborníci na anglické právo, i když současní odborníci na feudální právo používají jeho ekvivalent *feudum (v.t.).* Existovalo několik kategorií lén (*feoda),* z nichž lze vyjmenovat např.: *Feodum laicum* — světské léno, *Feodum militare* — rytířské léno, *Feodum improprium* — nepravé nebo odvozené léno, *Feodum proprium* — pravé neboli původní léno, na které se vztahovala přísná pravidla feudální sukcese a držby, *Feodum simplex* — čisté neboli plnoprávné léno, *Feodum talliatum* — léno s omezenou možností dědění. Ve starém anglickém právu výsady nebo jurisdikce feudálního pána. Poplatek či odměna za službu.

Feodum antiquum. Léno, které připadlo vazalovi po jeho předkovi, který nezanechal poslední vůli.

Feodum est quod quis tenet ex quacunque causa sive sit tenementum sive redditus. Léno je to, co někdo drží z jakékoli příčiny, ať je to nájem nebo renta.

Feodum nobile. Léno, za které nájemce držel stráž a přísahal loajálnost.

Feodum novum. Léno, které získal sám leník.

Feodum simplex quia feodum idem est quod haereditas, et simplex idem est quod legitimum vel purum; et sic feodum simplex idem est quod haereditas legitima vel haereditas pura. Léno (fee—simple) se tak nazývá proto, že „fee" je totéž co vlastnictví a „simple" je totéž co čistý neboli plnoprávný; tedy „fee—simple" je totéž co plnoprávné neboli čisté vlastnictví.

Feodum talliatum, i.e. haereditas in quandam certitudinem limitata. Fee—tail, tj. vlastnictví omezené na určitou kategorii potomků.

Feoffamentum. Udělení léna. *Viz* Feoffment.

Feoffare. Udělit léno. Tomu, kdo uděloval se říkalo *feoffator* a tomu, kdo nabýval, se říkalo *feoffatus.*

Feoffator. Ve starém anglickém právu ten, kdo uděloval, postupoval léno. Feoffor, feoffer.

Feoffatus. Ve starém anglickém právu nabyvatel léna, leník. Feoffee.

Feoffee. Leník. Ten, na něhož se převádělo léno.

Feoffee to uses. Ten, na něhož se převáděl pozemek zatížený užíváním třetí stranou. (Později se této třetí straně začalo říkat *cestui que use*). Osoba, která je ve stejném právním postavení, co se týká užívání, v jakém je správce svěřeného majetku, co se týká svěřeného majetku. V římském právu mu odpovídá termín *haeres fiduciarius.*

Feoffment. Převod jakéhokoli vlastnictví k hmotným statkům na jiného. Přechází při něm vlastnictví a pro dokonání převodu vlastnictví je podstatná změna držby, což lze uskutečnit buď formou „investiture" nebo formou „livery of seisin" (obojí bylo slavnostní odevzdání majetku). Darování plného vlastnického práva k půdě spolu s potvrzením o jeho odevzdání. Podstatným prvkem je právě potvrzení. Rovněž právní listina či dokument o převodu, kterou se postupovalo dědictví k hmotným statkům. Původní význam slova „feoffment" bylo darování léna, s nímž byly svázány určité služebnosti, které musel plnit nabyvatel ve prospěch postupitele. Postupně se tak začal označovat i převod dědictví oproštěného od jakýchkoli břemen (s potvrzením) na muže a jeho dědice a vztahovalo se to spíše na trvalost vlastnického práva než na feudální držbu. Po celá staletí to byl jediný způsob převodu nemovitosti v soukromém vlastnictví, ovšem dnes se nepoužívá dokonce ani v Anglii, protože ho nahradily převody uvedené v psaném zákoně o nemovitostech.

Feoffment to uses. Převod pozemku na jednu osobu s tím, že někdo třetí pozemku užívá. V tomto případě byl nabyvatel vázán držbou podle stanoveného užívání a nesměl z pozemku mít užitky. Někdy se tyto převody dělaly i pro užívání nabyvatelem. Účinek takového převodu úplně změnil zákon o užívání.

Feoffment with livery of seisin. Starodávný způsob převádění pozemků, při němž se převoditel setkal s nabyvatelem na převáděném pozemku a odevzdal mu hůl oznamuje svědkům, že pozemek převádí.

Feoffor. Osoba odevzdávající léno.

Feoh. Toto saské slovo znamenalo původně skot, později nemovitý majetek či peníze a v dalším vývoji mzdu, odměnu. Jde pravděpodobně o původní tvar, z něhož se vyvinula slova „feod", „feudum", „fief", „feu" a „fee" (všechna označují feudální darování pozemku, léno).

Feorme. Část výtěžku z půdy, kterou odváděl nájemce pánovi podle podmínek nájmu.

Ferae bestiae. Neochočená zvířata.

Ferae naturae. Lat. Divoký, neochočený. Označují se tak zvířata, která jsou divoká od přírody. Pro ochočená či zdomácnělá zvířata byl název *„domitae naturae".*

FERC. *Viz* Federal Energy Regulatory Commission.

Ferdella terrae. Deset akrů; možná čtvereční yard půdy.

Ferdfare. Sasky. Povolání ke službě ve zbrani. Odstupné za osvobození od služby ve zbrani.

Fardingus. Tímto termínem se zřejmě označovali svobodní lidé nejnižšího stavu.

Ferdwite. V saském právu odstupné za zabití spáchané v armádě. Rovněž pokuta osobám, které se okamžitě nedostavily do vojska a vojenského tažení.

Feria. Ve starém anglickém právu svátek. Den, kdy se nedoručovaly obsílky k soudu. Trh. Převoz.

Feriae. V římském právu svátky, soudní prázdniny. Dny nebo období, během nichž svobodní římští občané odložili politiku a právní spory a otroci nemuseli pracovat. O svátcích se nesoudilo *(dies nefasti).* Svátky se dělily na *"feriae publicae,,* (veřejné) a *"feriae privatae,,* (soukromé). Soukromé svátky slavily jen rodiny či jednotlivci, kteří si připomínali nějakou událost důležitou pro ně nebo pro jejich předky. Tímto názvem se označovaly četné svátky v raných dobách římského impéria. V pozdní fázi římské říše se tak nazývaly dny, které od sebe dělil týden, sedmým dnem církevního roku počínaje.

Ferial days. Původně a správně dny, kdy se nepracovalo a nesoudilo. Svátky.

Ferita. Ve starém evropském právu zranění; úder.

Ferling. Ve starých spisech čtvrtina penny. Rovněž malá část městské čtvrtě.

Ferlingata. Čtvrtina čtverečního yardu půdy.

Ferlingus *or* **ferlingum.** Furlong (délková míra rovnající se 201 y, 168 m).

Ferm *or* **fearm.** Pronajatý dům, pozemek nebo obojí.

Ferme. Farma. Renta. Nájem. Pronajatý dům, pozemek nebo obojí.

Fermentation. Fermentace, kvašení. Rozklad organické látky fyziologickým působením živých organismů nebo neorganických činitelů.

Fermented liquors. Kvašené alkoholické nápoje. Alkoholické nápoje, které prošly procesem alkoholové fermentace, díky němuž mají opojný účinek. Patří sem pivo, víno, silný jablečný mošt a pod., nikoli však lihoviny a destiláty.

Fermer, fermor. Nájemce. Farmář. Ten, kdo má v držbě půdu nebo nehmotné právo, jako jsou cla nebo daně.

Fermier. Ve francouzském právu ten, kdo zaplatí za právo vybírat veřejné dávky.

Fermisona. Ve starém anglickém právu zimní sezona pro lov vysoké zvěře.

Fermory. Ve starých spisech místo v klášteřích, kde se přijímali chudí *(hospicio excipiebant)* a kde se jim rozdávala strava *(ferm, firma).* Z toho pochází dnešní slovo *infirmary* — ošetřovna, nemocnice.

Fernigo. Ve starém anglickém právu ladem ležící půda neboli místo, kde roste „fern" (kapradí).

Ferrator. Podkovář. *Viz* Farrier.

Ferri. V římském právu „být nesen", tj. na ramenou další osoby. Když se někdo vezl na zvířeti, bylo to *portari.*

Ferriage. Převozné. Poplatek za přepravu osob nebo věcí na převozu. Doslova jde o cenu nebo jízdné, které stanoví zákon za přepravu cestující veřejnosti i s jejich věcmi přes řeku, záliv nebo jezero.

Ferry. Komerční přeprava osob, vozidel, zboží atd. přes vodní plochu. Trajekt. Rovněž člun nebo plavidlo používané k takové přepravě. Zákon to považuje za koncesované právo převážet osoby a náklad přes řeku, jezero, mořskou úžinu, nebo spojovat pokračující linii silnice vedoucí z jedné strany vodní plochy na druhou. Canadian Pac. Ry. Co. v. U.S., C.C.A. Wash, 73 F.2d 831, 832. Pokračování cesty z jedné strany vodní plochy na druhou, při níž se převážejí cestující se svými vozidly a dalším osobním majetkem. U.S. v. Puget Sound Nav. Cp., D. C. Wash., 24 F. Supp. 431, 432. Právo provozovat člun na řece, mořském zálivu nebo jiné vodní ploše za účelem přepravy cestujících a vozidel i s jejich obsahem za přiměřený poplatek. Někdy se toto právo omezuje jen na místo přistání. State Highway Commission v. Smith, 250 Ky. 269, 62 S.W.2d 1044. To, zda je člun trajektem a zda tvoří pokračování silnice nebo cesty, závisí od délky plavby, druhu lodě, zda se provozuje na základě koncese udělené státem nebo federálního povolení, zda je vybaven k převážení nákladu, na rozsahu služeb poskytovaných cestujícím a na tom, nakolik je jeho použití vynuceno nemožností pozemní dopravy. Alaska S. S. Co. v. Federal Maritime Commission, C. A. Wash., 399 F.2d 623, 628. Na *veřejný* trajekt má přístup každý, je zde stanovené jízdné a převozník je veřejným dopravcem, který je povinen vzít na palubu každého, kdo o to projeví zájem, a který je povinen udržovat svůj trajekt v provozuschopném stavu. *Soukromý* trajekt používá zejména jeho majitel, a i když může brát jízdné za přepravu, nepatří to do sféry jeho podnikání a není to jeho zaměstnáním. Jeho trajekt není přístupný veřejnosti na požádání a majitel ho může, ale nemusí provozovat.

Ferry franchise. Právo provozovat trajekt na určitém místě. Vztahuje se k určitému bodu na pevnině a zajišťuje i vybírání poplatků za převoz osob a věcí z tohoto bodu přes vodní plochu. Koncese poskytnutá uvedené osobě, která ji opravňuje navázat dopravu na pozemní silnici přes vodu, která tuto silnici přerušuje. U.S. v. Puget Sound Nav. Co., D. C. Wash., 24 F. Supp. 431, 432.

Ferryman. Převozník. Osoba, která se zabývá převážením lidí přes jezero, řeku či jiný vodní proud na člunech nebo jiných plavidlech v místě převozu.

Festa in cappis. Ve starém anglickém právu církevní svátky, během nichž chrámové pěvecké sbory nosily čepičky.

Festinatio justitiae est noverca infortunii. Uspěchaná spravedlnost je nevlastní matkou neštěstí.

Festing—man. Ve starém anglickém právu ručitel, rukojemník, ten, kdo ručil za bezúhonné chování jiného. Kláštery měly výsadu, že nemusely ručit, tj. neodpovídaly za to, že provinilec byl odevzdán soudu. *Viz* Frank—pledge.

Festing—penny. Závdavek sluhům při jejich najímání nebo aby se zajistily jejich další služby.

Festinum remedium. Lat. Rychlá náprava. Termín, který se použije u případů, kdy je opravný prostředek proti újmu způsobujícímu chování poskytnut bez zbytečného odkladu. Rychlým opravným postředkem je např. žaloba ve věci vdovského podílu; zákon Westminster 2 (13 Edw. I, c. 24) tak charakterizoval i soudní příkaz.

Festuca. Ve franckém právu hůl nebo palice s vyřezanými zaklínadly, která sloužila jako zástava nebo záruka dobré víry (čestného úmyslu) smluvní strany nebo před zavedením písemných listin Římany jako symbol odevzdání půdy před soudním dvorem.

Festum. Svátky. *Festum stultorum* — svátek bláznů.

Fetal death. Smrt plodu. Smrt nenarozeného dítěte. Smrt lidského zárodku vážícího nejméně 500 gramů v děloze. Tato váha odpovídá přibližně dvacetitýdennímu těhotenství, což je životaschopný plod. Smrt je definována v těchto souvislostech: po vypuzení plod nedýchá a neprojevuje jiné známky života, jako je tlukot srdce, pulzace pupeční šňůry nebo pohyb volních svalů.

Feticide. Zničení plodu. Nepovolená interrupce. Zabití nenarozeného dítěte. State v. Horne, 282 S.C. 444, 319 S.E.2d 703, 704. *Viz také* Abortion; Prolicide.

Fettering. Spoutání. Nasazení okov nebo želízek.

Fetters. Řetězy nebo okovy na nohy, železa, kterými se spoutávaly nohy odsouzenců, neposlušných vězňů atd. Pro pouta či želízka na ruce existuje výraz „handcuffs".

Fetus. Lidský plod. Nenarozené dítě. Nenarození potomci viviparních živočichů. Zvláště nenarozený potomek v postembryonálním období poté, co se vyvinula základní stavba těla (u člověka 7—8 týdnů po početí).

Feud. Léno.

Feudální právo. Pozemek pána v držbě leníka, který za tuto držbu musí poskytovat služby. 2 Bl. Comm. 105. Dědičné právo na užívání a držbu půdy za podmínky poskytování služeb pánovi neboli vlastníkovi, který si zachovává půdu ve svém vlastnictví. V tomto smyslu má „feud" stejný význam jako „feod", „feodum", „feudum", „fief" a „fee".

Saské a staré germánské právo. Nepřátelství nebo druh soukromé války mezi rodinou vraha a zavražděného. Ve Skotsku a severní Anglii šlo o spojenectví všech příbuzných s cílem pomstít se na vrahovi a jeho rodině za smrt pokrevně blízké osoby. *Viz* Faida.

Feuda. Léna.

Feudal. Feudální; lenní. Opak alodiálního.

Feudal actions. Starý název žalob v pozemkových věcech. 3 Bl. Comm. 117.

Feudal courts. Feudální soudy. Ve 12. století měl pán z titulu svého postavení právo soudit své nevolníky. Ve 13. stol. jejich význam upadl z několika důvodů: Koncepce feudálních soudů by vedla k nepřehledné struktuře soudů, panství velkých feudálů byla často roztroušená, což znemožňovalo činnost velkých feudálních soudů. S růstem jurisdikce královského soudu odpadla nutnost feudálních soudů. Veškerá porušení lenního

systému se začala považovat za majetkové věci a jurisdikce feudálních soudů se stala pouhým přívažkem vlastnictví půdy.

Feudalism. Feudalismus, souhrn feudálních zásad a zvyklostí. Sociální, politický a ekonomický systém, který vládl v Evropě mezi 9. a 15. stoletím. Systém spočíval na nevolnických vztazích mezi „vazaly" (nevolníky) a feudály (pány). Nevolníci museli přísahat věrnost a vykonávat služebnosti pro pány, za což jim pán poskytoval půdu a ochraňoval je. *Viz také* Feudal system.

Feudalize. Feudalizovat, přeměnit v léno. Souhlasit s feudálními principy.

Feudal law. Feudální právo. Odvětví právní vědy zabývající se lenním systémem. Právní odvětví feudálního systému upravující vlastnictví pozemků a nemovitostí. Právo, které v minulosti upravovalo vlastnické vztahy pánů a nevolníků, jakož i vznik, převod a porušování lenních majetkových vztahů a feudálních zásad. Zákony a zvyklosti, které tvořily „feudální právo", byly původně obyčejové a nepsané, avšak ve 12. století vznikla sbírka feudálních zákonů a obyčejů pod názvem „Feodarum Consuetudines", která se stala základem pozdějších sbírek. Feudální právo platilo v Evropě od 12. do 14. století a do Anglie jej uvedli Normané. Zde pak feudální právo tvořilo základ veškerého práva týkajícího se nemovitostí až do relativně nedávné doby. Přežitky feudálního práva natolik ovlivňují toto odvětví právní vědy, že k pochopení současného pozemkového práva je třeba mít jistou znalost feudálního práva. *Viz také* Feudal system.

Feudal possession. Lenní držba. Ekvivalentem je „seisin".

Feudal system. Lenní systém. Feudální systém. Politický a sociální systém, který vládl v celé Evropě od 11. do 13. století. Má se za to, že se vyvinul z obyčejů germánských národů, které ovládly Evropu po pádu Západořímské říše. Tyto obyčeje si vyžádala nutnost udržet vojenské panství a zřejmě byly podpořeny i koncepcemi romanistické právní vědy. V Anglii zavedl feudální systém v r. 1085 Vilém I., i když v rudimentární formě existoval mezi Anglosasy již před dobytím Anglie. Ve středověku tvořil v Anglii základ veškerého práva o nemovitostech a přežitky feudálního systému natolik ovlivňují toto odvětví právní vědy v Anglii i v USA, že k pochopení jeho zásad je třeba mít dokonalou znalost feudálního systému. Feudální systém vznikl nejdříve ve vztazích mezi vojenským vojevůdcem a jeho následovníky, mezi králem a šlechtou, mezi pány a nevolníky a zvláště upravoval jejich vztahy, které se zakládaly na vzájemném poutu po postoupení *půdy* nevolníkům. Z toho se vyvinula složitá soustava zásad držby a převodu pozemků a s nimi spojených povinností a služebností, které přivázaly lidi k půdě a k těm, kdo stáli nad nimi a pod nimi, a vytvořily provázanou hierarchii osob a soustavu sociálních a politických institucí.

Feudal tenures. Feudální (lenní) držba. Držba nemovitostí ve feudálním systému, jako je rytířská služba, služba s nepracovními služebnostmi, nevolnická držba atd.

Feudary. Vazal. Nájemce, který má v držbě léno (píše se rovněž jako „feodatory" a „feudatory"). Týkající se lenní držby či nájmu.

Feudbote. Odměna či odškodnění za léno a jeho poškození. V minulosti bylo zvykem, že se do sporů příbuzného zapojilo veškeré příbuzenstvo.

Feude. Občasný prvotní tvar slova „feud" ve smyslu soukromé války neboli krevní msty. *Viz* Feud.

Feudist. Autor zabývající se feudálním právem, např. Cujacius.

Feudo. Ve španělském právu léno.

Feudorum liber. Sbírka feudálního práva zpracovaná na příkaz císaře Bedřicha I. a zveřejněná v Miláně v r. 1170. Skládala se z pěti knih (Books of Feuds), z nichž se dochovaly jen první dvě a fragmenty ostatních. Dochované části této sbírky se publikují v moderních vydáních Corpus Juris Civilis.

Feudorum libri. Knihy feudálního práva publikované za vlády Jindřicha III. kolem r. 1152. Lenní obyčeje v Lombardii, které v této době začaly uznávat i další národy, protože toto učení bylo v Lombardii zvlášť podrobně rozpracováno. Zdá se, že tato sbírka byla známá i v Anglii, avšak zřejmě ovlivnila anglické právníky jen v tom směru, že začali kritičtěji zkoumat vlastní právo týkající se držby půdy a podnítila je k rozpracování učení o nemovitostech do nejjemnějších podrobností.

Feudum. Práv. lat. Léno (feud, fief, fee). Právo trvale užívat cizí půdu a její plody, které poskytuje pán (vlastník) s podmínkou, že držitel (nájemce) bude věrný, bude plnit vojenské povinnosti a další služebnosti. V přesném slova smyslu nejde o samotnou půdu, ale o právo k půdě. Autoři zabývající se feudálním právem používali právě tento tvar. Staří angličtí právníci dávali přednost tvaru *feodum*, přičemž existuje ještě starší tvar *feum*. Není jasné, proč Normané používali právě slovo *feum*, když slovo „feudal" v jejich slovníku není. Obyčejně jím označovali pozemek, méně často držbu či souhrn práv. Později se tak označovaly všechny osoby, které měly dědičné právo na půdu.

Feudum antiquum. Zděděné léno. Léno, které nevolník zdědil od předků. 2 Bl. Comm. 212, 221. Léno, které měli předkové v držbě více než čtyři generace.

Feudum apertum. Otevřené léno. Léno, které se vracelo zpět pánovi, jestliže rod posledního držitele vymřel, nebo když držitel spáchal zločin nebo z jiného právního důvodu.

Feudum francum. Neomezené léno. Bezvadné a prosté královských daní a dalších dávek, kterým podléhali *plebeia feuda* (nevolníci nejnižšího stavu).

Feudum hauberticum. Léno s vojenskou povinností, tj. s povinností dostavit se s plnou zbrojí do *„ban"* a *„arriere ban"*.

Feudum improprium. Odvozené léno neboli právo držby lenního statku.

Feudum individuum. Nedělitelné léno, které mohlo děděním přejít jen na nejstaršího syna.

Feudum laicum. Světské léno.

Feudum ligium. Feudální (manské) léno, tj. léno, které měl feudál v držbě od panovníka, a s nímž byla spojena přísaha věrnosti. 1 Bl. Comm. 212.

Feudum maternum. Mateřinské léno, které dědil leník od své matky. 2 Bl. Comm. 212.

Feudum militare. Rytířské léno, s nímž byla svázána rytířská služba. Považovalo se za nejčestnější držbu. 2 Bl. Comm. 62.

Feudum nobile. Léno, za jehož držbu musel nájemce sloužit na stráži a přísahat věrnost a loajálnost.

Feudum novum. Nové léno, tj. takové, jehož držba začala u leníka, tj. nepřešla na něho děděním. 2 Bl. Comm. 212.

Feudum novum ut antiquum. Nové léno, s jehož držbou byly svázány služebnosti starého léna. 2 Bl. Comm. 212.

Feudum paternum. Otcovské léno, které měli mužští předkové v držbě po čtyři generace. Léno, které přecházelo na dědice jen po otcovské linii. 2 Bl. Comm. 223. Léno, které mohli mít v držbě jen muži.

Feudum proprium. Pravé a původní léno, s jehož držbou byly spjaty pouze vojenské povinnosti. 2 Bl. Comm. 57, 58.

Feudum talliatum. Omezené léno. Léno s omezenou dědickou posloupností. 2 Bl. Comm. 112, note.

Feu et lieu. Fr. Ve starém francouzském a kanadském právu oheň (krb) a dům. Termín, který znamenal skutečné obsazení půdy nájemcem.

Feu holding. Držba spjatá s povinností poskytovat místo vojenské služby obilí nebo peníze.

Feum. Starý tvar slova *feudum.*

Few. Málo, malý počet, nemnoho. U.S. v. Margolis, C.C.A.N.J., 138 F.2d 1002, 1003. Neurčitý výraz pro malé množství. Označuje malý počet jednotek nebo osob, které tvoří nějaký celek. Relativní termín s elastickým významem.

Ff. Latinská zkratka pro „Fragmenta", kterou se označovaly sbírky pandekt v Justiniánově *Corpus Juris Civilis.* Této práci se říkalo „fragmenta" proto, že ji tvoří výtahy nebo fragmenty z prací mnoha juristů.

F.G.A. V námořním pojištění „free from general average" (nepokrývající společnou havárii) a někdy rovněž „foreign general average" (cizí společná havárie). Přesný význam se musí odvodit z kontextu. *Viz* Average; General average contribution.

FHA. *Viz* Federal Housing Administration.

FHLB. *Viz* Federal Home Loan Banks.

FHLMC. *Viz* Federal Home Loan Mortgage Corporation.

Fiancer. Práv. lat. Zasnoubit se. Slíbit věrnost.

Fianza. Šp. Ve španělském právu důvěra a jí odpovídající zákonná povinnost či závazek vyplývající z důvěry. Pojem dostatečně široký k tomu, aby obsáhl jak obecný závazek, tak konkrétní odpovědnost podle jednoho právního úkonu. Má i několik speciálních významů: ručitel, převzetí záruky, ručitelská smlouva o úhradě dluhu nebo splnění závazku za jiného v případě, že ten tak neučiní.

Fiat. Lat. („At' se to stane.") Ve staré anglické soudní praxi stručný příkaz nebo svolení soudce, nařizující provedení nějakého úkonu; zplnomocnění vydané kompetentním činitelem k provedení nějakého právního úkonu. Jeden z prvních úkonů v anglickém konkursním řízení. Plná moc podepsaná lordem kancléřem adresovaná bankrotnímu soudu, zmocňující žádajícího věřitele vymáhat své pohledávky u dotyčného soudu. „Fiaty" byly zrušeny zákonem 12 & 13 Vict, c. 116. Autoritativní příkaz nebo rozhodnutí.

Joint fiat. Ve starém anglickém právu soudní příkaz v bankrotním řízení vydaný proti nejméně dvěma obchodním společníkům.

Fiat justitia. At' se stane spravedlnost. Jestliže král napíše *„Fiat justitia"* na začátek žádosti o jeho souhlas s vydáním soudního příkazu „writ of error" v Parlamentu, je žádosti vyhověno.

Fiat justitia, ruat coelum. At' se stane spravedlnost, i když se zhroutí nebe (zhyne svět).

Fiat money. Papírová měna nepodložená zlatem nebo stříbrem.

Fiat prout fieri consuevit (nil temere novandum). At' se to udělá tak, jak se to dělalo dříve (nic se nemá zbrkle inovovat).

Fiat ut petitur. At' se stane tak, jak se žádá. Forma vyhovění žádosti.

Fiaunt. Příkaz, rozkaz. *Viz* Fiat.

FICA. Federal Insurance Contributions Act (v.t.). Federální zákon o příspěvcích na pojištění. Zákon, který stanoví odvody a sociální dávky.

Fictio. V římském právu fikce, právní fikce, předpoklad. Takové bylo například falešné tvrzení žalujícího, které žalovaný nesměl vyvracet. Podle předmětu fikce se určovala jurisdikce soudu.

Fictio cedit veritati. Fictio juris non est ubi veritas. Fikce ustupuje pravdě. Kde je pravda, neexistuje právní fikce.

Fictio est contra veritatem, sed pro veritate habetur. Fikce stojí proti pravdě, ale je za pravdu pokládaná.

Fictio juris non est ubi veritas. Kde je pravda, neexistuje právní fikce.

Fictio legis inique operatur alicui damnum vel injuriam. Právní fikce správně nemá způsobit ztrátu nebo křivdu. Právní fikce je škodlivá, jestliže působí někomu ztrátu nebo křivdu.

Fictio legis neminem laedit. Právní fikce nikoho nepoškozuje. 3 Bl. Comm. 43.

Fiction of law. Právní fikce. Přimyšlení neexistující nebo odmyšlení existující skutečnosti. Právní předpoklad, že je pravdivé něco, co je nebo může být nepravdivé, nebo že existují takové skutečnosti, které se ve skutečnosti nikdy nestaly. Předpoklad skutečnosti, která neexistuje nebo nemůže existovat, který se přijme v zájmu spravedlnosti. Právní zásada, která považuje za pravdu (a nikdy nepřipustí vyvrácení tohoto předpokladu) něco, co je nepravdivé, nikoli však nemožné. Ryan v. Motor Credit Co., 30 N. J. Eq. 23 A.2d 607, 621. Právní fikce jsou neškodné a dokonce prospěšné a přijímají se v zájmu dosažení cílů spravedlnosti. Dosahují toho především tak, že vztahují postupy, které lze uplatnit v jistých věcech i na věci, kde je nelze striktně uplatnit, přičemž důvodem neuplatnitelnosti je rozdílnost nemateriální povahy. *Viz také* Legal fiction.

Rozdíl oproti právním překážkám. Fikce nelze zaměňovat s právními překážkami (estoppels). Právní překážka je zásada, podle níž osoba nesmí prosazovat určitou skutečnost svým předcházejícím jednáním, které se s touto skutečností neslučuje, nebo cestou soudního rozhodnutí o svých nárocích, které je nezpochybnitelné.

Rozdíl oproti domněnce. Fikce nelze zaměňovat s právní domněnkou. Fikce pokládá za pravdivé to, o čemž se ví, že je nepravdivé a právní domněnka je závěr (dedukce), který může být a pravděpodobně i je pravdivý, ale jehož vyvrácení právo nedovoluje. Lze

říci, že právní domněnka je právní princip vyhlášený s cílem dospět k nějakému, třeba subjektivnímu závěru, když o předmětu právní otázky lze pochybovat z důvodu nepřímých, rozporuplných a vadných důkazů.

Fictitious. Fiktivní, smyšlený, domnělý, falešný, nepravdivý. Imaginární, nepravdivý, předstíraný. Svévolně smyšlený s cílem dosáhnout něčeho.

Fictitious action. Fiktivní žaloba. Žaloba podaná s jediným cílem, a to získat názor soudu na právní problém, nikoli s cílem vyřešit spor mezi stranami. *Viz* Declaratory judgment; Feigned action; Feigned issue.

Fictitious name. Falešné, nepravé jméno, které se liší od pravého jména, a které si osoba přisvojí s úmyslem podvést nebo oklamat někoho. *Viz také* Alias.

Fictitious payee. Fiktivní příjemce platby. Obchodovatelný cenný papír se vystaví na fiktivního příjemce platby vždy, kdy uvedený příjemce nemá na platbu nárok a ani emitent nemá v úmyslu, aby příjemce něco dostal, bez ohledu na to, zda použité jméno je jméno žijící nebo zemřelé osoby, nebo osoby, která nikdy nežila. Goodyear Tire & Rubber Co. of California v. Wells Fargo Bank & Union Trust Co., 1 Cal. App.2d 694, 37 P.2d 483. Kritériem není to, zda je příjemce platby „fiktivní", ale to, zda výstavce má v úmyslu neposkytnout příjemci jakýkoli nárok na cenný papír. Jedn. obch. zák. (U.C.C.) § 3—405.

Fictitious plaintiff. Fiktivní žalobce. Osoba, která se v soudním příkazu, žalobě nebo spisech uvádí jako žalobce, ale která ve skutečnosti neexistuje nebo která neví o žalobě ani o zneužití svého jména. Žalovat jménem fiktivní strany znamená pohrdat soudem.

Fictitious promise. *Viz* Promise.

Fide—commissary. Termín odvozený od latinského *„fidei—commissarius"*, který používali právní vědci zabývající se ekvitou jako elegantnější a libozvučnější náhražku francouzského termínu *„cestui que trust"*. Viz Brown v. Brown, 83 Hun. 160, 31 N.Y.S. 650.

Fidei—commissarius. V římském právu tento termín téměř odpovídá „anglickému" výrazu *„cestui que trust"*. Označuje osobu, která má nárok na dědictví, jehož správa byla dočasně svěřena jinému.

Fidei—commissum. V římském právu šlo o druh svěřenectví. Odkaz majetku zůstavitelem (obvykle v poslední vůli) s jeho prosbou, aby příjemce převedl majetek na třetí osobu, která nebyla schopna nabývat přímo ze závěti nebo darováním. K podstatným znakům „fidei—commissu" patří, že příjemce je vybaven vlastnickým titulem a břemenem převést majetek na jiného nebo s ním stanoveným způsobem naložit. Succession of Abraham, La. App., 136 So.2d 471, 478.

Fide—jubere. V římském právu zavázat se, stát se ručitelem jiného. *Fide jubes? Fide—jubeo.* Zavazuješ se? Zavazuji se. Jedna z forem uzavírání smlouvy.

Fide—jussio. Úkon, kterým se osoba zavázala dodatečně ručit za jiného. Tato záruka nenahrazuje odpovědnost primárně povinné osoby, jen pojišťuje záruku.

Fide—jussor. V římském právu ručitel, který se stává odpovědným za úhradu cizího dluhu na základě smlouvy, která ho zavazuje k platbě, jestliže nezaplatí primární dlužník. 3 Bl. Comm. 108. Od společně povinované strany (co—obligor) se liší tím, že spoludlužník je stejně zavázaný jako primární dlužník, zatímco ručitel (fide—jussor) není odpovědný, pokud dlužník svůj závazek splní, neboli začne odpovídat až tehdy, když primární dlužník svůj závazek nesplní. Má akcesorický závazek a jeho povinnost byla akcesorickou smlouvou. Kauce či záruky při zatčení obviněného, které se skládaly u admiralitního soudu se v minulosti nazývaly *„fide jussors"*. 3 Bl. Comm. 108.

Fidelitas. Věrnost. *Viz* Fealty.

Fidelitas. De nullo tenemento, quod tenetur ad terminum, fit homagii; fit tamen inde fidelitatis sacramentum. Věrnost. U držby pozemku na určité období se neskládá přísaha loajálnosti, ale přísaha věrnosti.

Fidelity and guaranty insurance. Pojištění zárukové, kauční a proti škodám zklamáním důvěry. V tomto druhu pojistné smlouvy se pojišťovatel zaváže za určitou protihodnotu, že za určitých podmínek odškodní pojištěného za ztráty způsobené nečestným jednáním nebo neplněním určitých osob. Zárukové pojištění zahrnuje v širším smyslu i pojištění úvěrů a vlastnického titulu, jakož i početné druhy kaucí. Tato smlouva má povahu jak pojištění, tak záruky. Není-li tedy v podmínkách smlouvy stanoveno jinak, pojišťovatel nemusí smlouvu plnit, pokud mu pojištěný nesdělí v době uzavírání smlouvy skutečnosti o jakémkoli nečestném jednání zaměstnance nebo o nepoctivém jednání, k němuž může dojít během trvání pojištění. Od pojištěného se ovšem nevyžaduje, aby informoval o drobných přestupcích proti morálce a pojištěný rovněž nemá povinnost, není-li tak ujednáno, sledovat chování a počínání dotyčného zaměstnance.

Fidelity bond. Záruka spolehlivosti. Runcie v. Corn Exchange Bank Trust Co., Sup., 6 N.Y.S.2d 616, 620. Záruka osobní čestnosti úředníka (činitele), který poskytne odškodnění v případě, že zklame důvěru, zpronevěří peníze nebo projeví nedbalost. Philips v. Board of Education of Pineville, 283 Ky. 173, 140 S.W.2d 819, 822. Smlouva, v níž se jedna strana za určitou protihodnotu zaváže odškodnit druhou stranu za ztráty vyplynuvší z nedostatku čestnosti nebo ztráty důvěry zaměstnance či jiné osoby, v niž je vložena důvěra. Liberty Mut. Ins. Co. v. Thunderbird Bank, 25 Ariz. App. 201, 542 P.2d 39, 41.

Fidelity insurance. Pojištění proti zpronevěře. *Viz* Fidelity and guaranty insurance; Insurance.

Fidem mentiri. Lat. Zklamat důvěru. Porušit věrnost. Tento termín se používal v souvislosti s leníkem, který nedodržel přísahu věrnosti pánovi.

Fide—promissor. *Viz* Fide—jussor.

Fides. Lat. Víra. Věrnost danému slovu. Poctivost vlastní a důvěra v poctivost cizí. Objevuje se ve frázi *„bona fides"* — dobrá víra, *„mala fides"* — nepoctivost, zlý úmysl až podvod a *„uberrina fides"* — nejvyšší dobrá víra.

Fides est obligatio conscientiae alicujus ad intentionem alterius. Důvěra je závazek svědomí jednoho vůli jiného.

Fides facta. U Franků a Lombardů se závazky garantovaly slibem — *fides facta*. Symbolicky se slib vyjadřoval odevzdáním hole zvané „festuca" nebo „vadium".

Fides servanda est. Slovo se musí dodržet. Zmocněnec nesmí zklamat důvěru v něj vloženou.

Fides servanda est; simplicitas juris gentium praevaleat. Slovo se musí dodržet. Jasnost práva národů musí vítězit. Zásada, která se uplatňovala na směnky jako na posvátné listiny.

Fiducia. V římském právu důvěra, spolehlivost. Rovněž prvotní forma zástavy či záruky, při níž formálním aktem prodeje přecházely na věřitele vlastnický titul i držba (slavnostní formou mancipace), přičemž existoval explicitní či implicitní souhlas věřitele, že majetek vrátí podobným aktem prodeje, jestliže bude dluh řádně splacen, ovšem při neuhrazení dluhu se zastavený majetek stával nezcizitelným vlastnictvím věřitele bez práva odkoupení a konfiskace.

Fiducial. Založený na důvěře, svěřenecký. Přídavné jméno, které má totožný význam jako „fiduciary", např. ve výrazu „public or fiducial office" (veřejná neboli svěřená funkce).

Fiduciarius haeres. Důvěrník obtížený vydat nějaký prospěch z dědictví fideikomisářovi. *Viz* Fiduciary heir.

Fiduciarius tutor. V římském právu starší bratr osvobozeného nedospělého chlapce — siroty, jehož otec zemřel ještě než *pupillus* dosáhl 14 let.

Fiduciary. Důvěrník, fiduciář, zmocněnec. Termín je dovozen z římského práva a znamená (jako podst. jméno) totéž co „trustee", tedy pokud se jedná o jeho vztah ke svěřenému majetku, důvěru v něj vloženou, dobrou víru a objektivitu, kterou toto postavení vyžaduje. Osoba, která se zaváže, že bude jednat především ve prospěch jiného v otázkách, které s jejím závazkem souvisejí. Jako přídavné jméno je ekvivalentem slova „svěřenecký", „svěřený" „svěřenský" tj. založený na důvěře. Tímto termínem se označuje osoba, která má povinnosti zahrnující dobrou víru, důvěru a objektivitu vůči jinému. Zahrnuje takové vztahy, do jakých vstupují vykonavatelé poslední vůle, správci pozůstalosti či konkursní podstaty, správci svěřeného majetku a poručníci. ABA Code of Judicial Conduct, Canon 3C(3)(b). Právník je rovněž ve fiduciárním vztahu se svým klientem. Osoba nebo organizace, která spravuje peníze či majetek jiného a která musí vyvinout takovou povinnou péči, jakou stanoví zákon či smlouva, např. správce pozůstalosti, konkursní správce, poručník. Fiduciář má například odpovědnost vůči beneficiářům za to, že bude dodržovat podmínky svěřenecké smlouvy a ustanovení příslušných zákonů. Porušení svěřenecké odpovědnosti činí fiduciáře odpovědným vůči fiduciantům za škody způsobené takovým porušením. Z postavení fiduciáře vznikají právní důsledky a povinnosti včetně zákazu investování svěřeného majetku do spekulativních či jinak riskantních investic. Celá řada států přijala Jednotný zákon o zmocněncích (Uniform Fiduciaries Act) a jednotný zákon o správě fondů (Uniform Management of Institutional Funds Act). *Viz také* Fiduciary capacity; Fiduciary or confidential relation.

Foreign fiduciary. Cizí zmocněnec. Fiduciář, správce, vykonavatel, poručník jmenovaný cizím státem.

Fiduciary bond. Fiduciární záruka. Druh garanční pojistky, jejíž složení požaduje soud od správců svěřeného majetku, vykonavatelů poslední vůle, konkursních správců a správců konkursní podstaty jako záruku, že budou řádné plnit své povinnosti.

Fiduciary capacity. Postavení fiduciáře. Říká se, že osoba jedná „z titulu fiduciáře", nebo že přijímá peníze z titulu fiduciáře, když jí spravovaný podnik, peníze nebo jiný majetek není jejím vlastnictvím a neslouží jejímu prospěchu, ale ke prospěchu jiné osoby, vůči níž je v postavení a vztahu, který vyžaduje velkou důvěru na jedné straně a dobrou víru (čestné jednání) na straně druhé. Termín nezahrnuje jen fondy, trusty a výslovné svěřenecké majetky, ale i takové funkce a vztahy, jako jsou advokáti, poručníci, vykonavatelé poslední vůle, makléři, členové představenstva korporace nebo státní úředníci.

Fiduciary contract. Zmocněnecká smlouva. Dohoda, podle níž jedna osoba odevzdá věc druhé s podmínkou, že druhá osoba jí věc vrátí.

Fiduciary debt. Dluh založený na důvěře, nikoli dluh založený na smlouvě. Montgomery v. Phillips Petroleum Co., Tex. Civ. App., S.W.2d 967, 973.

Fiduciary duty. Fiduciární povinnost. Povinnost jednat ke prospěchu jiného a podřizovat vlastní zájmy zájmům jiného. Jde o nejvyšší povinnost, která vyplývá ze zákona (např. pro správce svěřeného majetku, poručníka atd.).

Fiduciary heir. V římském právu se říkalo „haeres fiduciarius" osobě, která byla ustanovena zůstavitelem, a která měla povinnost odevzdat pozůstalost další osobě uvedené v závěti.

Fiduciary *or* confidential relation. Svěřenecký vztah neboli vztah založený na důvěře. Široký termín, který zahrnuje jak formální, tak neformální fiduciární a podobné vztahy založené na důvěře, při nichž jedna osoba důvěřuje nebo se spoléhá na druhou. Vztah, který spočívá na důvěře, kterou jedna strana vkládá v čestnost druhé strany. Vztah, na jehož jedné straně je důvěra a na druhé straně je dominující postavení a vliv. Takový vztah může mít povahu právní, společenskou nebo čistě osobní. Heilman's Estate, Matter of, 37 Ill. App.3d 390, 345 N.E.2d 536, 540. Vztah mezi dvěma osobami ohledně obchodu, smlouvy nebo majetku, jehož povaha vyžaduje, aby si strany vzájemně důvěřovaly, a aby obě strany projevovaly odpovídající míru poctivosti a dobré víry. Z takového vztahu vyvodilo právo zásadu, že žádná ze stran nesmí na druhou stranu vyvíjet nátlak nebo vliv, nesmí z důvěry získat jednostrannou výhodu a nesmí se svěřenou věcí nakládat ve svůj prospěch a ke škodě druhé strany, s výjimkou případů, kdy jedná v absolutní dobré víře a s plným vědomím a souhlasem druhé strany. Obchodní vychytralost, tvrdé vyjednávání a prohnanost při získávání výhod ze zapomnětlivosti či opomenutí druhého jsou absolutně zakázány ve vztazích mezi fiduciářem a fiduciantem. Příkladem vztahů založených na důvěře je vztah advokáta a jeho klienta, poručníka a svěřence, zmocnitele a zmocněnce, vykonavatele poslední vůle a dědice, vlastníka a držitele atd. *Viz také* Confidential communications.

Fiduciary shield doctrine. Zásada ochrany fiduciáře. Ekvitní doktrína, která říká, že za opatření, která přijali výkonní manažeři korporace výlučně z titulu svého postavení v korporaci, je nelze stíhat osobně, pokud absentují okolnosti, které by takové stíhání zdůvodňovaly. Doktrína tedy poskytuje představitelům korporací soudní imunitu i v případech, kdy jejich jednání bylo protiprávní, pokud jimi přijatá opatření sloužily zájmům korporace a nikoli v čistě osobním zájmům, pokud korporace nesloužila manažerům pouze jako zástěrka, a pokud ji nechybí dostatek aktiv k tomu, aby nesla odpovědnost. Totalplan Corp. of America v. Lure Camera Ltd., D.C.N.Y., 613 F. Supp. 451, 457.

Fief. Léno. (Synonyma jsou fee, feod a feud.)

Fief d'haubert (*nebo* **d'hauberk**). Fr. V normanském feudálním právu léno v rytířské držbě, rytířské léno. 2 Bl. Comm. 62. Léno s vojenskou povinností, tj. s povinností dostavit se s plnou zbrojí do *ban* a *arriere ban*.

Fief—tenant. Ve starém anglickém právu leník; absolutní držitel pozemku.

Fiel. Ve španělském právu nucený správce, sekvestor. Osoba, u níž byla uložena sporná věc.

Field. Pole. Půda, která se obdělává a slouží k pěstování plodin nebo k pastvě.

Fieldad. Ve španělském právu sekvestrace, vnucená správa. Španělské právo umožňuje sekvestraci v šesti případech, kdy je spornou záležitostí vlastnický titul.

Field—ale, *or* **filkdale.** Starodávný anglický obyčej, podle něhož měli správci lesa a šafáři stovek (domácností) právo vyžadovat od stovek dodávku piva.

Field audit. *Viz* Audit.

Field book. Polní zeměměřičský zápisník. Popis průběhu a vzdáleností hranic jednotlivých pozemků a parcel tak, jak byly zaměřeny a jak se objevují na městském topografickém plánu.

Field Code. Fieldův zákoník. Newyorský zákoník, jehož autorem byl v r. 1848 David Dudley Field, v němž se požadovalo zjednodušení občanskoprávního řízení. Stal se vzorem pro zpracování pozdějších státních pravidel občanskoprávního řízení.

Field notes. Poznámky k topografickému plánu.

Field office. Detašovaný úřad. Pobočka nebo podřízený úřad státního orgánu, který je odloučený od ústředí.

Field reeve. Polní správce. Ve starém anglickém právu se jednalo o úředníka voleného majiteli pastvin, který měl na starosti ohrady, strouhy atd., určoval, kdy mohla zvířata na pastvu a celkově spravoval pastviny podle instrukcí majitelů.

Field sobriety tests. Zkouška střízlivosti v terénu. Při zjišťování oprávněných důvodů k zatčení za řízení pod vlivem alkoholu a jiných opojných látek používají policejní okrsky zkoušku střízlivosti v terénu, při níž je podezřelý řidič vyzván, aby vystoupil z auta a provedl celou řadu cviků, pomocí nichž se zkouší pohybová koordinace, s cílem zjistit opojení. Patří k nim dotýkání se ukazováčkem špičky nosu se zavřenýma očima, zvedání mincí, pochod po nakreslené čáře, odříkávání abecedy a pod.

Field vision. Zorné pole. Vzdálenost, do níž lze zrakem zaznamenat a sledovat předměty. Opakem je „binocular vision" (v.t.).

Field warehouse financing agreement. Dohoda o půjčce zajištěné zásobami v detašovaném skladu. Úvěrová dohoda, při níž se zásoby zastavené jako zajištění půjčky oddělí od dalších zásob společnosti a umístí se v odděleném skladu pod kontrolu nezávislé společnosti. *Viz také* Field warehousing.

Field warehouse receipt. Stvrzenka ze skladiště. Doklad podnikatele, který pronajímá sklady, o příjmu zboží, např. zboží zajišťujícího půjčku. *Viz také* Warehouse receipt.

Field warehousing. Financování podniku (výrobního nebo velkoobchodu) půjčkou zajištěnou zbožím, které zůstává v podniku. Lawrence Warehouse Co. v. McKee, C. A. Fla., 301 F.2d 4, 6. Ujednání, podle něhož si zástavce může vyhradit přístup k zastavenému zboží, které je v úschově a pod kontrolou třetí strany, která skladuje zboží v detašovaném skladišti v prostorech zástavce. Tento druh úvěrování se často využívá jako bezpečný prostředek financování výroby pomocí zastavených zásob, při kterém si financující neboli zajištěná strana může vyhradit právo přísné kontroly zásob dlužníka a využívat výhody zástavního věřitele. Zejména se používá k financování výroby a velkoobchodu v sezonních odvětvích a vhodný je i pro takové výrobky, které musí dozrávat či potřebují ošetřování nebo pro výrobky, které se po nějakou dobu hromadí ve skladu a pak se najednou vrhnou na trh.

Field work. Práce v terénu. Zvážtě shromažďování údajů v terénu. Zkoumá se při ní působení podniku na určitém území, možné navázání kontaktů s klientelou a získávají se poznatky z první ruky. Doslova nebo obrazně sféra působení nebo místo konkurence a tedy místo kde se nabízejí příležitosti. State ex rel. McPherson v. Snell, 168 Or. 153, 121 P.2d 930, 937.

Fierding courts. Staré germánské nižší soudy, kterým se tak říkalo proto, že byly ustanoveny vždy *čtyři* v každém distriktu nebo stovce (domácností). 3 Bl. Comm. 34.

Fieri. Lat. Co se má udělat. *Viz* In fieri.

Fieri facias (Fi.Fa). Lat. Doslova „zařiď, ať se to udělá". Soudní příkaz nařizující šerifovi, aby zařídil přisouzenou úhradu dlužné částky z majetku dlužníka. Ve své původní formě nařizoval příkaz zabavení a prodej jen movitých věcí, ale později byl rozšířen i na nemovitosti. Odpovídá dnešnímu soudnímu příkazu k exekuci (writ of execution).

Fieri facias de bonis eccclesiasticis. Když šerif odpoví *nulla bona* na příkaz *fi.fa.* (tj. že obviněný požívá jen církevní prebendu a nemá světský majetek), může žalující žádat o vydání *fi.fa. de bonis eclesiasticis*. Tento příkaz se adresuje biskupovi diecéze nebo arcibiskupovi (když je biskupská stolice neobsazená) a nařizuje, aby se uvedený obnos uhradil z církevního majetku žalovaného, který se nachází v dotyčné diecézi.

Fieri facias de bonis testatoris. Soudní příkaz vydaný na základě pravomocného rozsudku proti vykonavateli pozůstalosti , který byl žalován o dluh zůstavitele. Jestliže šerif na tento příkaz odpoví *nulla bona* a *devastavit* (v.t.), může žalující požádat o vydání *fieri facias de bonis propriis*, na jehož základě se zabaví majetek samotného vykonavatele.

Fieri feci. Doslova „zařídil jsem vykonání". Odpověď šerifa či jiného úředníka na příkaz *fieri facias*, když inkasoval zcela nebo zčásti obnos, který měl vybrat. Dnes píšou šerifové na tento příkaz odpověď „satisfied".

Fieri non debet (debuit) sed factum valet. Nemá (nemělo) se to dělat, ale když se to udělalo, platí to.

Fi.Fa. Zkratka *fieri facias (v.t.)*.

FIFO. First—in, first—out. Způsob účtování zásob, který předpokládá, že zboží se prodává v tom pořadí, v jakém bylo nakoupeno, tj. nejstarší položky se prodají jako první. K dalším metodám oceňování zásob patří LIFO (last—in, first—out), zvláštní identifikace a průměrná cena. *Srovnej s* Last—in, first—out (LIFO).

FIFRA. Federal Insecticide, Fungicide, and Rodenticide Act. 7 U.S.C.A. §§ 136—136y. Federální zákon o pesticídech, fungicidech a prostředcích na hubení hlodavců.

Fifteenth Amendment. Patnáctý dodatek k Ústavě USA, který státy ratifikovaly v r. 1870. Zaručuje volební právo všem občanům bez ohledu na rasu, barvu pleti nebo bývalé otroctví. Kongres dostal právo zajišťovat volební právo příslušným zákonem.

Fifteenths. Ve starém anglickém právu se původně jednalo o daň nebo dávku, která se vybírala pravidelně na základě zákona přijatého parlamentem ve výši jedné patnáctiny nemovitého a movitého majetku ve všech městech, vesnicích a obcích. Za Edwarda III. se ocenil zdanitelný majetek a hodnota jeho jedné patnáctiny (tehdy kolem 29.000 liber) byla zaregistrována na ministerstvu financí. Od té doby se dani vybírané na základě tohoto ocenění říkalo „patnáctina", i když bohatství království rostlo a název již neodpovídal přesně podílu daně na zdaňované hodnotě.

Fifth Amendment. Pátý Dodatek k Ústavě USA, který stanovil, že nikdo nesmí být nucen odpovídat se z hrdelního nebo jiného těžkého zločinu jinak, než na základě žaloby podané velkou porotou, s výjimkou případů, k nimž dojde v ozbrojených silách. Dále že nikdo nesmí být dvakrát stíhán za totéž provinění, že nikdo nesmí být nucen svědčit sám proti sobě, že nikdo nesmí být zbaven života, svobody nebo majetku jinak než zákonným postupem, a že soukromý majetek může být vyvlastněn jen za spravedlivou náhradu.

Fifth degree of kinship. Pátý stupeň příbuzenství. Stupeň příbuzenství mezi zůstavitelem a dětmi jeho bratranců či sesternic. Simonton v. Edmunds, 202 S.C. 397, 25 S.E.2d 284, 285.

Fifty decisions. Justiniánovy výnosy (529—532), které posloužily jako základ pro vyřešení všech diskutabilních otázek při zpracování druhého vydání jeho kodexu.

Fight. Boj, zápas, nepřátelský souboj, rvačka, hádka, ostrá výměna názorů, fyzický nebo verbální boj o vítězství, boxerský zápas. Gitlow v. Kiely, D.C.N.Y., 44 F.2d 227, 232. *Viz také* Affray.

Fighting words doctrine. Doktrína o štvavých projevech. Doktrína vycházející z 1. Dodatku a hovořící o tom, že některé projevy nejsou chráněny ústavní zárukou svobody projevu, jestliže svým obsahem mohou vyprovokovat násilnou reakci posluchačstva. N.A.A.C.P. v. Clairborne Hardware Co., Miss., 458 U.S. 886, 102 S. Ct. 3409, 73 L. Ed.2d 1215 (1982). Slova, jejichž pouhé pronesení působí křivdu nebo provokují k okamžitému porušování pořádku, formulace, jejichž cílem je vyvolat násilné jednání osob, jimž jsou adresována. Kritériem je, zda by průměrně inteligentní osoba chápala, že tato slova pravděpodobně přimějí průměrného adresáta k boji. City of Seattle v. Camby, 104 Wash.2d 49, 701 P.2d 499, 500.

Fightwite. Sasky. Pokuta za hádku rušící veřejný pořádek. Platba pánovi, který má jurisdikci v místě, v němž došlo k provinění.

Figures. Postavy. Umělecké ztvárnění formy, např. sochou, malbou nebo kresbou. People v. Eastman, 89 Misc. 596, 152 N.Y.S. 314, 317. Číslice, numerické symboly. Jsou číslice římské, které se tvoří pomocí abecedních znaků (např. MDCCLXXVI) nebo arabské (např. 1776).

Filacer. Úředník vyšších anglických soudů ve Westminsteru, jehož povinností bylo registrovat soudní příkazy. Těchto úředníků bylo čtrnáct. Funkce byla zrušena v r. 1837.

Filare. Ve staré anglické soudní praxi „registrovat", „podat".

Filching. Tajně ukrást malou částku peněz. Peck v. Bez, W. Va., 40 S.E.2d 1, 10.

File. n. Soudní protokol. Podání. Milton v. United States, C.C.A. La., 105 F.2d 253, 255. Dokument je registrován (evidován, podán), když je doručen příslušnému činiteli, který jej přijme, zaeviduje a zařadí do složky. Obecně se ovšem tímto slovem označuje soudní evidence nebo archiv. Složka případu obsahuje žalobu a veškeré dokumenty, které s případem souvisejí. *Viz také* Docket; Record.

File. v. Zařadit (do evidence) neboli zaregistrovat podání, návrhy, písemné dokumenty a další listiny. Uložit do soudního archivu. Doručit písemnost či jakýkoli písemný právní úkon příslušnému představiteli soudu za účelem jeho zařazení do evidence, kartotéky či rejstříku. Cílem je zachování a udržování veřejné evidence a archivu. City of Overland Park v. Nikias, 209 Kan. 643, 498 P.2d 56, 59. *Viz také* Record.

Constructive filing. Viz samostatné heslo.

Filing officer. Pracovník v registratuře nebo evidenci. Administrativní pracovník, který odpovídá za přijímání písemných právních úkonů a dokumentů, které se musí veřejně registrovat (např. odbor na ministerstvu zahraničí, u něhož se musí evidovat finanční výkazy, aby bylo vyhověno požadavkům Jednotného obchodního zákoníku. (U.C.C.) § 9—401).

Filing with court. Podání soudu. Doručení listiny soudnímu úředníkovi nebo jinému příslušnému představiteli soudu se záměrem zaevidovat ji u soudu. Fed. prav. civ. řízení č. 5 (Fed. R. Civ. P.) vyžaduje, aby všechny dokumenty, které mají být po podání žaloby doručeny některé ze stran, byly evidovány u soudu buď před doručením nebo krátce po něm.

Filed. Evidovaný, registrovaný. *Viz* File.

Filed rate doctrine. Doktrína, která zakazuje podřízeným subjektům účtovat za své služby jiné sazby, než jsou sazby, které byly řádně zaevidovány u příslušného nadřízeného federálního orgánu. Arkansas Louisiana Gas Co. v. Hall, La., 453 U.S. 571, 576, 101 S. Ct. 2925, 2930, 69 L. Ed.2d 856.

File wrapper. Písemný protokol z předběžného jednání mezi žadatelem a Patentovým úřadem o udělení patentu. Norton Co. v. Carborundum Co., C. A. Mass., 530 F.2d 435, 440.

File wrapper estoppel. Překážka z důvodu existence protokolu o předběžném jednání. Podle této doktríny nesmí žadatel, který změnil nebo omezil svou žádost, aby se vyhnul jejímu odmítnutí Patentovým úřadem, později rozšířit svou žádost věcně ani časově. Speed Shore Corp. v. Denda, C. A. Cal., 605 F.2d 469, 472. Doktrína znamená, že vynálezce se již vzdal určitých nároků na svůj patent, které se teď snaží prosadit a zdůvodnit tak obvinění z porušení jeho patentového práva. Systematic Tool & Machine Co. v. Walter Kiddie & Co., Inc., D. C. Pa., 390 F. Supp. 178, 200. *Viz také* Prosecution history estoppel.

Filiation. Určení otcovství soudem. Vztah dítěte k otci. V římském právu potomci syna nebo dcery ve vztahu k jeho nebo jejímu otci, matce a jejich předkům.

Filiation proceeding. Řízení ve věci zjištění otcovství. Speciální, zákonem upravené řízení, které je svou povahou občanskoprávní žalobou na vynucení nějaké občanskoprávní povinnosti, zejména za účelem zjištění otcovství a putativní povinnosti otce vyživovat své nemanželské dítě. State v. Morrow, 158 Or. 412, 75 P.2d 737, 738, 739, 744. *Viz také* Paternity suit *or* action.

Filibuster. Obstrukční taktika zaměřená na maření a protahování procesu schvalování zákonů dlouhými a často irelevantními řečmi a projevy přímo ve Sněmovně reprezentantů nebo v Senátu. *Viz také* Cloture jako obranný prostředek proti obstrukci.

Filing. *Viz* Constructive filing; File.

Filing status. Postavení subjektu vyplňujícího daňové přiznání. Jedna ze čtyř kategorií, do níž se mohou zařadit fyzické osoby při vyplňování přiznání daně z příjmu: 1) svobodný 2) hlava domácnosti 3) ženatý (vdaná) podávající společné přiznání 4) ženatý (vdaná) podávající samostatné přiznání. Podle statusu daňového poplatníka se stanoví daňová sazba, která se použije při výpočtu jeho daňové povinnosti. Nejvýhodnější daňovou sazbu mají ženatí (vdané) podávající společné přiznání.

Filiolus (*or* filious). Ve starých spisech kmotřenec.

Filius. Lat. Syn; dítě. *Filius* je přirozený termín a *haeres* (dědic) je právní termín. V římském právu se toto slovo používalo pro děti jako takové, ale někdy se rozlišovalo mezi *„filii"* a *„liberi"*, což zahrnovalo i vnuky a vnučky *(nepotes)*.

Filius est nomen naturae, sed haeres nomen juris. Syn je přirozený název, dědic je název právní.

Filius familias. V římském právu syn, který se dosud nevymanil z otcovské moci.

Filius in utero matris est pars viscerum matris. Syn (dítě) v matčině děloze je součástí jejich orgánů.

Filius mulieratus. Ve starém anglickém právu nejstarší legitimní syn ženy, která měla předtím nemanželského syna. Jinak se též říkalo *„mulier"*. 2 Bl. Comm. 248.

Filius nullius. Nemanželský syn; syn nikoho.

Filius populi. Syn lidu. Nemanželské dítě.

Fill. Plnit, naplnit, splnit (povinnost), zaplnit. Vyplnit objednávku zákazníka.

Filthy. Vulgární, obscénní, sprostý, nízký, hrubý, oplzlý, urážející mravnost, morálně zkažený. *Viz* Obscene.

Filum. Lat. Ve staré soudní praxi nit, kterou se vázaly dokumenty, což byla stará metoda tvorby složek. Imaginární nit nebo čára probíhající středem vodního proudu (střednice).

Filum aquae. Střednice. Střed vodního proudu, který ho rozděluje na dvě stejné části a tvoří hranici mezi pobřežními pozemky na obou stranách. Někdy se používal i výraz *medium filum*.

Filum forestae. Hranice lesa. 2 Bl. Comm. 419. Manw. *Purlieu*.

Filum viae. Střed cesty. Hranice pozemků ležících po obou stranách cesty.

Fin. Fr. Konec; promlčecí lhůta.

Final. Konečný, definitivní, rozhodný, rozhodující, závěrečný, dokončený. V kontextu právních úkonů je antonymem slova „interlocutory" (prozatimní). Pro účely *res judicata* (věcí pravomocně rozsouzených) je rozsudek konečný, jestliže soud, který rozsudek vynáší, již nemusí provést žádný další úkon pro rozhodnutí sporné záležitosti. Adolph Coors Co. v. Sickler, D. C. Cal., 608 F. Supp. 1417, 1429. *Viz také* Final decision or judgment.

Final appealable order or judgement. Rozsudek, který vyřeší všechny sporné otázky a naloží se stranami v dané věci, takže nezůstane nic, o čem by bylo třeba rozhodovat. Schaumburg/Glunt, Inc. v. Parmley, Mo. App., 701 S.W.2d 201, 202. *Viz také* Final decision or judgment.

Final architect's certificate. Závěrečné osvědčení architekta. Osvědčení, které se vydává po dokončení stavebních prací. Stanoví práva stran ohledně placení a sporů.

Final award. Konečné rozhodnutí (arbitra). Nezvratné rozhodnutí o všech aspektech předložené záležitosti, po jehož vydání ho zbývá jen vykonat. Trollope v. Jeffries, 55 Cal. App.3d 816, 128 Cal. Rptr. 115, 120. *Viz* Final decision or judgment.

Final decision or judgment. Definitivní rozhodnutí nebo rozsudek. Rozsudek, který nenechává otevřené sporné otázky, a který řeší příčinu sporu mezi stranami. Rozsudek, který stanoví práva stran ohledně předmětu soudního sporu a definitivně je řeší, pokud nebude zrušen nebo revidován. In re Tiffany, 252 U.S. 32, 40 S. Ct. 239, 240, 64 L. Ed. 443. Rovněž rozsudek, proti němuž se nelze odvolat ani vznést námitku o právním omylu. U.S. ex rel. Fink v. Tod., C.C.A.N.Y., 1 F.2d 246, 251. Jen takový rozsudek se považuje za „konečný", tj. takový, který ještě podléhá odvolání, který rozhodne o právech stran a vyřeší všechny sporné otázky v dané věci, takže v budoucnu nebude zapotřebí žádného soudního úkonu k urovnání a vyřešení celého sporu. Howard Gault & Son, Inc. v. First Nat. Bank of Hereford, Tex. Civ. App., 523 S.W.2d 496, 498. „Konečné rozhodnutí", proti němuž lze podat odvolání (odvolacímu soudu na základě 28 U.S.C.A. § 1291) je takové, které končí právní spor o meritu věci, a po jehož vynesení ostává soudu jen vykonání rozsudku. U.S. v. One Parcel of Real property with Bldgs., Etc., C. A. Fla., 767 F.2d 1495, 1497. V trestních věcech jde o uložení trestu. People ex rel. Grogan v. Lisinski, 1 Dist., 113 Ill. App.3d 276, 68 Ill. Dec. 854, 446 N.E.2d 1251, 1253. *Viz také* Final decision rule; Final disposition; Interlocutory Appeals Act; Judgment (*Final judgment*); Res *(Res judicata)*.

Final decision rule. Zásada konečného rozhodnutí. K federálním odvolacím soudům se lze odvolávat jen proti konečným rozhodnutím federálních distriktních soudů. 28 U.S.C.A. § 1291. Jinými slovy, odvolací soudy nejsou příslušné pro „nedefinitivní" (prozatímní, nonfinal) rozsudky. Cílem tohoto omezení je zabránit rozkouskovaným právním sporům, k nimž by nakonec dospělo využívání prozatimních odvolání. *Viz* Interlocutory Appeals Act.

Final decree. *Viz* Final decision or judgment.

Final determination. *Viz* Final decision or judgment.

Final disposition. Konečné vyřízení. Definitivní a nezvratné rozhodnutí o předmětu sporu rozsudkem, který stanoví práva a povinnosti stran, z něhož již nemůže vyplynout další kontraverze nebo právní spor. Quarture v. Allegheny County, 141 Pa. Super. 356, 14 A.2d 575, 578. Jde o rozhodnutí, které může strana, proti níž bylo

vydáno, splnit bez dalšího zjišťování práv a povinností. *Viz* Final decision or judgment.

Final hearing. Závěrečné slyšení. Název jedné z fází soudního řízení, během níž se zjišťuje meritum věci, na rozdíl od předběžného či prozatímního slyšení.

Finalis concordia. Konečná nebo definitivní dohoda.

Finality rule. *Viz* Final decision rule.

Final judgment. *Viz* Final decision or judgment; Judgment.

Final judgment rule. *Viz* Final decision rule.

Final order. Závěrečný soudní výnos. Výnos, kterým končí spor mezi stranami v meritu věci, a po němž již nezbývá než vykonat to, co bylo rozhodnuto. Richerson v. Jones, C. A. Pa., 551 F.2d 918, 921. *Viz také* Final disposition or judgment.

Final passage. Závěrečné hlasování o návrhu zákona nebo o usnesení v jedné z komor zákonodárného orgánu poté, co návrh prošel předepsaným počtem čtení a celým postupem, který vyžaduje procedura pro přijímání zákonů či usnesení.

Final payment. Poslední platba. Podle Jedn. obch. zák. (U.C.C.) čl. 4, který stanoví čtyři způsoby poslední platby, jde o moment, po němž již nelze odvolat úhradu nějaké položky. *Viz* U.C.C. § 4—213(1).

Final receiver's receipt. Závěrečná stvrzenka likvidátora. Potvrzení státního orgánu o tom, že obdržel plnou úhradu platby za veřejnou půdu, a že řádně vystaví žadateli o přidělení půdy patent.

Final settlement. Definitivní vypořádání. Soudní rozhodnutí v dědickém řízení o plném vypořádání dědictví, že správce pozůstalosti splnil svou úlohu a vyúčtoval všechny obdržené platby tak, jak to stanoví zákon. In re Braun's Estate, 140 Kan. 188, 34 P.2d 94, 95. Stanovení částky, kterou státní orgán dluží kontrahentovi vládní zakázky. Consolidated Indemnity & Insurance Co. v. W.A. Smoot & Co., C.C.A. Va., 57 F.2d 995, 996. Pokud jde o definitivní vypořádání u transakcí s nemovitostmi, *viz* Closing.

Final submission. Předání k závěrečnému soudnímu rozhodnutí. Nastává, když v řízení již není třeba provést žádné další úkony, jen předat věc soudu k posouzení. Piatt v. Helm & Overly Realty Co., 342 Mo. 772, 117 S.W.2d 327, 329.

Finance. Financovat. Poskytnout finanční prostředky, např. hotovost, akcie, obligace, směnky nebo hypotéky. Poskytnout kapitál nebo úvěr na provoz podniku. Finanční hospodaření, čili správa finančních aktiv podniku, získávání a rozdělování finančních zdrojů.

Finance charge. Finanční poplatek. Protihodnota za možnost odložit splácení pořizovací ceny. Jakkoli vyjádřená částka ve smlouvách o komerčních úvěrech na splátky — nezahrnuje splátky pojistného, penále za opožděné platby, právnické palmáre, soudní výlohy, náklady na inkaso ani úřední poplatky. Veškeré poplatky související s úvěrem. Jejich výši stanoví zákony „Truth—in—lending", které současně stanoví povinnost úplného zveřejnění finančních poplatků u úvěrových dohod a pod. *Viz* Truth—in—Lending Act.

Finance committee. Finanční výbor Senátu, který má podobné pravomoci a funkce jako Ways and Means Committee Sněmovny reprezentantů. V akciových společnostech jde o výbor složený ze členů představenstva, který odpovídá za významnější finanční podnikatelská rozhodnutí.

Finance company. Úvěrovací společnost. Kreditní společnost. Peněžní ústav, který není bankou, a který poskytuje úvěry fyzickým osobám a podnikům. Kapitál získává od bank a dalších finančních ústavů, jakož i na peněžním trhu, nikoli však z vkladů. Patří k nim: kreditní společnosti poskytující malé spotřebitelské úvěry, kreditní společnosti poskytující úvěry na odbyt, a komerční finanční neboli kreditní společnosti, které poskytují úvěry výrobcům a velkoobchodníkům.

Finance lease. Financovaný (úvěrovaný) leasing. Leasing, při němž pronajímatel nevyrábí ani nedodává zboží, ale uzavře se třetí stranou smlouvu o dodávce zboží, které se pronajme nájemci. Jedn. obch. zák. § 2A—103.

Financial. Finanční, fiskální, peněžní.

Financial Accounting Standards Board. Rada pro finanční účetní normy. Nezávislý orgán, který stanoví a vykládá Obecně přijaté zásady vedení účetnictví (Generally Accepted Accounting Principles).

Financial institutions. Finanční instituce. Pojištěná banka; komerční banka nebo fond hospodařící se svěřeným majetkem; soukromá banka; zastoupení nebo pobočka zahraniční banky v USA; pojištěný ústav tak, jak je definován v Zákoně o bytovém hospodářství (National Housing Act); spořitelna; makléř nebo dealer s cennými papíry nebo komoditami; makléř nebo dealer registrovaný u Komise pro burzy a cenné papíry (SEC); investiční banka nebo investiční společnost; směnárna valut; peněžní ústav, který vystavuje nebo proplácí cestovní šeky, šeky, peněžní příkazy a podobné instrumenty; provozovatel systému kreditních karet; pojišťovna; dealer s drahými kovy, kameny a šperky; zastavárna; úvěrová neboli kreditní společnost; cestovní společnost; koncesovaný doručovatel peněz; telegrafní společnost. 31 U.S.C.A. § 5312. Viz také Uniform Probate Code § 6—101(3).

Financial interest. Finanční zájem. Zájem vyjádřený v penězích.

Financially able. Platbyschopný, solventní. Úvěruschopný. Schopný uhradit splatné dluhy a náklady. Nakupovatel finančních prostředků (dlužník) musí být schopen vyrovnat své transakce včas. Hersh v. Garau, 218 Cal. 460, 23 P.2d 1022. Perspektivní kupující je solventní, jestliže je schopen patit hotově nebo na splátky tak, jak to stanoví navrhovaná kupní smlouva. Fleming Realty & Ins., Inc. v. Evans, 199 Neb. 440, 259 N.W.2d 604, 606. *Viz také* Financial responsibility acts; Solvency.

Financial markets. Finanční trrhy. Trhy, na nichž se obchoduje s kapitálem obíhajícím v ekonomice, např. akciové, komoditní a devizové burzy.

Financial reports. Finanční výkazy. *Viz* Annual report; Financial statement; Profit and loss statement.

Financial responsibility. Finanční odpovědnost. Termín, který se používá v pojištění motorových vozidel. *Viz také* Financial responsibility acts.

Financial responsability acts. Zákony o finanční odpovědnosti. Státní zákony, které majitelům motorových vozidel stanoví povinnost prokázat finanční solventnost jako podmínku k udělení řidičského oprávnění a registrace vozidla, aby byli schopni uhradit případné částky, k nimž budou odsouzeni za škody způsobené provozem motorového vozidla.

Financial responsibility clause. Ustanovení o finanční odpovědnosti. Ustanovení v pojistných smlouvách automobilů, v němž se říká, že pojištěný má alespoň minimální částku, kterou vyžadují státní zákony o finanční solventnosti.

Financial statement. Finanční výkaz. Výkaz, který shrnuje finanční situaci či výsledky hospodaření fyzické osoby nebo podniku v kterémkoli termínu a za libovolné období. Patří k nim rozvaha, výsledovka a někdy i výkaz o změnách finanční pozice. *Viz také* Annual report.

Consolidated statement. Sloučený výkaz. Finanční výkaz mateřské a dceřiných společností. *Viz také* Consolidated financial statements.

Financial worth. Finanční hodnota. Hodnota jmění s odečtenými závazky, neboli hodnota aktiv s odečtením pasiv.

Financier. Finančník. Osoba nebo peněžní ústav, který se zabývá hospodařením s penězi a investováním kapitálu. Odborník se zkušenostmi v oblasti investic, úvěrování a hospodaření s finančními prostředky. Osoba nebo instituce, která finančně podporuje rizikové podnikání.

Financing agency. Financující zprostředkovatel. Banka, finanční společnost či jiný subjekt, který v rámci svého běžného podnikání zálohuje zboží nebo listiny prokazující vlastnictví, nebo který po dohodě s kupujícím či prodávajícím zasáhne do obchodu a provede či inkasuje platbu, která je podle kupní smlouvy splatná, např. tím, že proplatí směnku prodávajícího, nebo provede platbu předem proti směnce nebo ji pouze přijme k inkasu bez ohledu na to, zda jsou k ní připojeny doklady prokazující vlastnictví. Finančním zprostředkovatelem je rovněž banka či jiný subjekt, který působí mezi prodávajícím a kupujícím. Jedn. obch. zák (U.C.C.) § 2—104.

Financing statement. Doklad, kterým se prokazuje zástavní nárok zajištěné strany. Doklad, pomocí něhož se třetím stranám (obvykle perspektivním kupujícím či půjčovatelům) dává na vědomí, že na majetek dlužníka existuje vynutitelný zástavní nárok. Villa v. Alvarado State Bank, Tex. Civ. App., 611 S.W.2d 483, 486. Nejde o nic jiného než o pouhý důkaz zástavního nároku, a není sám o sobě smlouvou o zajištění půjčky. Podle Jednotného obchodního zákoníku (Uniform Commercial Code), čl. 9, se doklad o zástavním nároku používá jako veřejný doklad o tom, že existuje zástavní nárok na zboží, kterým lze zajistit dluh. Tento doklad registruje jeho držitel na ministerstvu zahraničí nebo jiném státním orgánu a po registraci se stává veřejnou listinou. Když je doklad zaregistrován u příslušného státního orgánu, znamená to, že se všem potenciálním půjčovatelům a třetím stranám dává na známost existence zástavního nároku. *Viz také* Secured transaction; Security interest.

Find. Najít, přijít na něco hledáním. Shields v. Shields, 115 Mont. 146, 139 P.2d 528, 530. Odhalit, zjistit, lokalizovat. Zjistit a konstatovat. Shledat. *Viz také* Found; Locate. Vyhlásit závěr o sporné skutečnosti, např. „porota shledala záměr" (found a will). Rozhodnout spor ve prospěch jedné ze stran, např. „jury finds for the plaintiff" (jury rozhodla „ve prospěch žalobce"). *Viz také* Finding.

Fin de non recevoir. Ve francouzském právu procesní námitka, která, aniž by zacházela do merita věci, říká, že žalující nemá právo vznášet žalobu buď proto, že uplynula doba pro její podání (tomu se říká promlčení) nebo proto, že došlo k dohodě, ústupkům či úhradě, nebo z jiného důvodu, který zrušil kdysi existující žalobní důvod.

Finder. Zprostředkovatel, který uzavře smlouvu na to, že nalezne a zkontaktuje strany obchodního případu, přičemž projednání a dokončení obchodní transakce ponechá jim. Business Development Services, Inc. v. Field Container Corp., 96 Ill. App.3d 834, 52 Ill. Dec. 405, 412, 422, N.E.2d 86, 93. V souvislosti s emisemi cenných papírů se tak říká osobě, která zprostředkuje kontakt mezi emitentem a upisovatelem. V kontextu fúzí se tak nazývá osoba, která spojí dvě společnosti. Může se tak říkat i tomu, kdo zajišťuje pro dlužníka hypotekární úvěr, nebo tomu, kdo hledá výkonné řídící pracovníky pro korporace, nebo kdo vyhledává pro korporaci akviziční příležitosti.

Finder's fee. Honorář zprostředkovatele. Odměna za zkontaktování stran obchodního případu (např. budoucího věřitele a dlužníka) nebo za všechny další služby poskytnuté z titulu zprostředkovatele (viz heslo Finder, výše). U emise akcií může mít formu akcií nebo akcií a hotovosti.

Finder's fee contract. Dohoda o zprostředkování. Ujednání o tom, že zprostředkovatel nalezne a zkontaktuje strany obchodního případu, přičemž projednání a dokončení obchodní transakce nechá na nich. Equity Benefit Life Ins. Co. v. Trent, Okl., 566 P.2d 449, 453.

Finding. Nález, zjištění, závěr. Výsledek projednání věci v porotě nebo před soudem. Rozhodnutí o věcné otázce, k němuž dospěje soud, porota, rozhodčí, koroner atd. po příslušném šetření. Shrnutí skutkové podstaty, jak byla shledána. Běžně se toto slovo vztahuje zejména na rozhodnutí poroty nebo soudce. *Viz také* Decision; Judgment; Verdict.

Finding of fact. Věcný závěr. Nález soudu nebo správního orgánu, učiněný na základě důkazů předkládaných jednou stranou a odmítaných druhou stranou. Kozsdiy v. O'Falton Bd. of Fire and Police Com'rs, 31 Ill. App.3d 173, 334 N.E.2d 325, 329. Rozhodnutí o skutkové podstatě věci, k němuž dospěje soud na základě důkazů předkládaných jednou a popíraných druhou stranou. C.I.T. Corp. . Elliot, 66 Idaho 384, 159 P.2d 891, 897. Závěr učiněný cestou logické dedukce z předložených důkazů. Welfare of Carpenter, 21 Wash. App. 814, 587 P.2d 588, 592. Rovněž odpověď poroty na konkrétní otázku ohledně existence či neexistence sporné skutečnosti. Závěr, který vyvodí soud z faktů, aniž by použil právní úsudek. *Srovnej* Conclusion of law. Věcné závěry se nesmí rušit, pokud nejsou evidentně chybné. Fed. prav. civ. říz. 52(a) (Fed. R. Civil P.). Na návrh jedné strany může soud věcný závěr doplnit či pozměnit. Fed. prav. civ. říz. 52(b).

Obecný závěr soudu je obecné prohlášení, že skutečnosti svědčí ve prospěch jedné ze stran. Jde o úplné rozhodnutí o všech otázkách, tj. závěr o všech konkrétních jednotlivostech, které je potřeba vyřešit k zdůvodnění obecného závěru.

Speciální závěr je konkrétní vysvětlení skutečností prokázaných důkazy, jež jsou rozhodující pro vynesení rozsudku. Jde jen o rozhodnutí o elementárních skutečnostech, na jejichž základě se pak určí, který zákon se bude aplikovat. Lze říci, že speciální závěr se omezuje jen na předloženou věcnou otázku.

Finding of law. Právní závěr. Jde o právní nález soudu, k němuž dospěje v souvislosti s věcnými závěry o skutkové podstatě. Právní nálezy podléhají odvolací revizi. *Viz také* Conclusion of law. *Srovnej Finding of fact, výše.*

Fine. n. Peněžitý trest nebo pokuta, kterou ukládá soud osobě odsouzené za trestný čin nebo přečin. Viz např. 18 U.S.C.A. § 3571. U občanskoprávních věcí může zahrnovat konfiskaci nebo peněžitý trest a u trestních věcí může být uložen navíc k nepodmíněnému trestu. „Pokuta" je součástí trestu, jak to definují Pravidla trestního řízení (Fed. R. Criminal P.) State v. Pitts, 548 P.2d 1202, 1204, 26 Ariz. App. 390. *Viz také* Penalty.

Fine. v. Pokutovat. Uložit peněžitý trest. Odsoudit osobu usvědčenou z provinění k zaplacení peněžitého trestu. Při ukládání peněžitých trestů současné zákony vyžadují, aby soud zvážil platební schopnost odsouzeného, zátěž, kterou takový trest bude představovat pro osoby odkázané na odsouzeného a účinek takového trestu na schopnost odsouzeného odškodnit oběť. Např. Modelový trestní zákoník (Model Penal Code) § 7.02(3)(b); 18 U.S.C.A. § 3571.

Převody nemovitostí. Odstupné. Přátelská dohoda sporných stran, podle níž sporné pozemky přecházejí na jednu ze stran. Hitz v. Jenks, 123 U.S. 297, 8 S. Ct. 143, 31 L. Ed. 156. Odstupné bylo v Anglii zrušeno zákonem St. 3 & 4 Wm. IV, c. 74, který místo toho zavedl smlouvu o vyjmutí z fideikomisu. Odstupnému se říká „fine" proto, že *končí* (z franc. „fin" = konec) právní a veškeré další spory v dané věci. Strana, která přenechávala pozemek, inkasovala odstupné a nazývala se „cognizor" nebo „conusor", a strana, která nabývala pozemek se nazývala „cognizee" nebo „conusee".

Executed fine. Viz Executed.

Feduální právo držby. Peněžní částka, kterou platili feudální nájemci svému pánovi. Obvyklou byla platba při příchodu nového nájemce či leníka, ale v některých panstvích se platila i při zcizení, za povolení odkazovat půdu, nebo při úmrtí pána nebo jiné události.

Fine and recovery act. Anglické zákony 3 & 4 Wm. IV, c. 74, které zrušily peněžité dávky a refundace.

Fine anullando levato de tenemento quod fuit de antiquo dominico. Zrušený soudní příkaz o zrušení peněžitých dávek vybíraných ke škodě pána z pozemků u vydrženého dědictví.

Fine capiendo pro terris. Zastaralý soudní příkaz ve prospěch osoby, které byly po odsouzení porotou zabaveny pozemky, a která byla uvězněna. Příkaz nařizoval prominutí nepodmíněného trestu, navrácení movitého i nemovitého majetku, vyplacení určité peněžité částky atd.

Fine for alienation. Peněžitá dávka, která se v minulosti platila za zcizení lenního majetku novému nájemci. Platili ji pánovi (vlastníkovi) všichni nájemci s rytířskou povinností a nájemci s nepracovními služebnostmi *in capite.* V Anglii byla zrušena zákonem 12 Car. II, c. 24. 2 Bl. Comm. 71, 89.

Fine—force. Absolutní nutnost nebo nevyhnutelný nátlak.

Fine for endowment. Peněžitá dávka, kterou platila v minulosti pánovi vdova po leníkovi, bez níž nemohla dostat pozemky svého manžela. V Anglii ji zrušil Jindřich I. a Magna Charta. 2 Bl. Comm. 135.

Finem facere. Zaplatit peněžitý trest.

Fine non capiendo pro pulchre placitando. Zastaralý soudní zákaz soudním úředníkům vybírat peněžité dávky za oprávněná podání.

Fine print. Drobný tisk, drobné písmo. Termín pro drobné písmo v pojišťovacích smlouvách, úvěrových dohodách a pod., navíc umístěné tak, že je pojištěnec či půjčovatel atd. snadno přehlédne, a které obvykle obsahovalo podmínku, na jejímž základě mohl pojišťovatel či osoba poskytující úvěr odmítat pohledávku vznášenou proti němu. Federální a státní zákony značně omezily tyto praktiky. *Srovnej* Conspicious term *or* clause.

Fine pro redisseisina capiendo. Starý soudní příkaz k propuštění osoby uvězněné za opětovné protiprávní zbavení držby po zaplacení přiměřené pokuty.

Fine rolls. *Viz* Oblate Rolls.

Fines le roy. Ve starém anglickém právu peněžité dávky králi, které se platily za jakékoli porušení práva či při falešném popírání vlastní listiny.

Fine sur congnizance de droit, cum ceo que il ad de son done. Obnos, které platil nabyvatel pozemku při převodu. Zaplacením obnosu nabyvatel potvrdil před soudem, že mu pozemek postoupil žalující. 2 Bl. Comm. 352.

Fine sur cognizance de droit tantum. Částka, která se platila po potvrzení práva. Používala se při převodu substitučních nároků. 2 Bl. Comm. 353.

Fine sur concessit. Částka, která se platila po *concessit* (poskytl). Druh platby, při níž převoditel znovu poskytl pozemek nabyvateli, aby ukončil spory, aniž by přitom uznával předcházející právo nabyvatele. 2 Bl. Comm. 353.

Fine sur done grant et render. Dvojitá platba, která se skládala z *fine sur cognizance de droit come ceo* a z *fine sur concessit.* Zřejmě se používala k převodu omezeného vlastnického práva k nemovitosti, zatímco *fine sur cognizance de droit come ceo* atd. převádělo pouze absolutní vlastnické právo k nemovitosti, a to buď dědičné nebo děděním nepřevoditelné. V tomto druhém případě bylo nejdříve potvrzeno, že právo patří nabyvateli, který pak vrátil převoditeli nebo třetí osobě jinou nemovitost. 2 Bl. Comm. 353.

Fingerprints. Otisky prstů. Unikátní vzor čar na lidských prstech, které se používají k identifikaci v trestním řízení. Genetickou identifikaci *viz heslo* DNA identification.

Finire. Ve starém anglickém právu pokutovat, vybírat nebo platit peněžité dávky. Ukončit spor.

Finis. Lat. Konec, hranice, kraj. V právnické latině rovněž peněžitý trest (*viz* Fine).

Finis est amicabilis compositio et finalis concordia ex concensu et concordia domini regis vel justiciarum. Peněžité vyrovnání je smírné vyřízení a konečná dohoda se souhlasem našeho pána, krále nebo soudů.

Finis finem litibus imponit. Peněžitým vyrovnáním končí spor.

Finis rei attendendus est. Je třeba věnovat pozornost ukončení věci.

Finis unius diei est principium alterius. Konec jednoho dne je počátkem dalšího dne.

Finitio. Smrt jako konec života.

Finium regundorum actio. V římském právu spor o úpravu hranic. Název soudního sporu vedeného mezi vlastníky sousedících pozemků. Žaloba ve věci určení sporných hranic.

Finors. Ti, kdo čistí zlato a stříbro a pomocí ohně a vody je zbavují příměsí. V anglickém zákoně 4 Hen. VII, c. 2, se jim říká „parters".

FIO. „Free in and out" Vyplaceně dovnitř i ven. Termín v konosamentu, který znamená, že odesílatel platí nakládání i vykládání karga. Sumitomo Corp. of America v. M/V Sie Kim, S.D.N.Y., 632 F. Supp. 824, 834.

FIOS. „Free in and out stowage". Vyplaceně naložení, vyložení a skladné. Nitram, Inc. v. Cretan Life, C. A. Fla., 599 F.2d 1359, 1368.

Firdfare. Sasky. Ve starém anglickém právu rozkaz k účasti na vojenském tažení *(indictio ad profectionem militarem).*

Firdiringa. Sasky. Příprava na službu v armádě.

Firdsocne. Sasky. Ve starém anglickém právu osvobození od vojenské služby.

Firdwite. Ve starém anglickém právu pokuta za odmítnutí vojenské služby *(mulcta detrectantis militiam).* Peněžitý trest ukládaný nájemcům s vojenskou povinností za to, že se nedostavili do vojenské služby nebo tažení. Peněžitý trest za vraždu spáchanou v ozbrojených silách; osvobození od takového peněžitého trestu.

Fire. Oheň. Výsledek spalování. Právní význam tohoto slova se neliší od obecného. Slovo oheň, či požár v pojistných smlouvách nemá odborný, ale hovorový význam, jehož synonyma jsou „ignition" a „burning". Propustit z funkce či zaměstnání.

Firearm. Střelná zbraň. Nástroj k vystřelování kulí, broků, nábojů a střel působením střelného prachu vybuchujícího uvnitř. Zbraň, která působí silou střelného prachu. Pod tento termín spadají všechny druhy pistolí, pušek, lehkých brokových pušek, mušket, ručních střelných zbraní atd. Kromě toho sem patří i v rozebraném stavu granáty, rozbušky a střelný prach. U.S. v. Shafer, C. A. Ill., 445 F.2d 579, 583. Pod střelnou zbraní se rozumí jakákoli zbraň určená nebo lehce přizpůsobitelná k vypuzování projektilu výbuchem. 18 U.S.C.A. § 232(4), 921(3).

Firearms Acts. Federální a státní zákony o střelných zbraních, které ukládají tresty za neoprávněné držení, prodej a používání střelných zbraní, např. přechovávání bez povolení, nebo nošení skryté zbraně. Viz 18 U.S.C.A. § 921 a násl; Modelový trestní zákoník (Model Penal Code) § 5.07.

Firebare. Maják, signální oheň nebo vysoká věž na mořském pobřeží vydávající světelné signály sloužící nasměrování lodí v noci nebo jako varování o blížícím se nepříteli.

Firebote. Přiznaný nárok na dříví z pachtu k udržování ohně. Dostatečný příděl dříví na oheň v domě.

Firebug. Pyroman, hovorový název pro žháře. Synonyma jsou „incendiary", „pyromaniac" a „arsonist". *Viz* Arson.

Fire district. Hasičský obvod. Obvody, do nichž je rozděleno město, s cílem zajistit účinnou hasičskou službu.

Fire insurance. Pojištění proti požáru. *Viz* Insurance.

Fireman's Rule. Doktrína, podle níž pracovníci některých odborných profesí, které svou povahou své nositele vystavují zvláštnímu riziku, nemohou vinit jiného z nedbalosti za to, že způsobil situaci, v níž musejí reagovat jako profesionální odborníci. Koehn v. Devereaux, Ind. App. 3 Dist., 495 N.E.2d 211, 215.

Fire marshal *or* **warden.** Požární inspektor. Činitel, k jehož povinnostem patří dohlížení na hašení požárů a prevence požárů ve státě, okresu nebo městě.

Fire ordeal. Ordál ohněm. *Viz* Ordeal.

Fire sale. Výprodej zboží poškozeného požárem nebo vodou za sníženou cenu; hovorově každý prodej za snížené ceny, zvláště když je nutno prodat rychle. Tento druh prodeje je upraven zákonem nebo vyhláškou na ochranu kupujících před podvodnými metodami prodeje.

Firm. Firma. Podnikatelský subjekt. Neregistrovaný, tedy právně neustavený podnik. Obchodní společnost nejméně dvou osob. *Viz také* Firm name. Pevný, stálý, závazný, definitivní.

Firma. Ve starém anglickém právu smluva o pronájmu. Rovněž renta, kterou si vyhradí pronajímatel pozemku, která se často platila v naturáliích, někdy i v hotovosti, v kterémžto případě se jí říkalo *„alba firma"* — bílá renta. Daň či poplatek za právo bavit krále jednu noc.

Firma burgi. Ve středověku právo vybírat požitky z obce, za což se platil pevný poplatek Koruně nebo jinému vlastníkovi obce.

Firma feodi. Ve starém anglickém právu pronájem léna.

Firman. Ferman. Turecké slovo označující výnos nebo poskytnutí výsad nebo propustku cestujícímu. Propustka, kterou Velký Mogul vydával kapitánům cizích lodí, opravňující k obchodování na území pod jeho jurisdikcí. Povolení.

Firmaratio. Právo nájemce na jeho půdu a nemovitosti.

Firmarium. Ve starých dokumentech místo v klášterech i jinde, kde se chudým rozdávalo jídlo. Odtud pochází výraz „infirmary" (ošetřovna, nemocnice).

Firmarius. Práv. lat. Nájemce na určitou dobu, např., doživotně nebo na jeden rok, na základě listiny nebo bez ní.

Firm bid. Závazná nabídka. Nabídka, která neobsahuje žádnou podmínku, která by mohla zmařit akceptaci, a která platí a je závazná až do jejího odmítnutí nebo akceptace.

Firme. Ve starých spisech „farma", hospodářství.

Firmior et potentior est operatio legis quam dispositio hominis. Účinnost zákona je stálejší a mocnější než vůle (dispozice) člověka.

Firmitas. Ve starém anglickém právu potvrzení nějaké výsady listinou.

Firmly. Dozajista, vpravdě; pevně. Prohlášení svědka pod přísahou o tom, že „pevně věří" (firmly believes), že obsah místopřísežného prohlášení je vysoce pravděpodobný, je totéž, jako kdyby řekl, že mu vpravdě věří (verily believes). Formulace v dlužním úpisu o tom, že osoba povinná je „pevně zavázána" (firmly bound), je totéž jako potvrzení dluhu a závazku uhradit ho.

Firm name. Název firmy. Název, pod nímž společnost podniká.

Firm offer. Pevná (platná) nabídka. Jednotný obchodní zákoník tento termín definuje jako písemnou nabídku obchodníka k prodeji nebo nákupu zboží obsahující ujištění, že nabídka platí po určitou dobu. Po uvedenou dobu není odvolatelná jenom proto, že druhá strana nereaguje, a není-li stanovena doba, není odvolatelná v přiměřené lhůtě. V žádném případě však nemůže lhůta neodvolatelnosti překročit tři měsíce. Ujištění o platnosti nabídky musí ovšem nabízející zvláště podepsat na formuláři, který předloží adresát nabídky. Jedn. obch. zák. (U.C.C.) § 2—205. Závazná konečná nabídka, která je po určitou dohodnutou dobu neodvolatelná.

Firmura. Ve starém anglickém právu právo vyčistit a opravit mlýnskou hráz, odvézt hlínu atd.

First. První. Mající přednost před ostatními v čase, posloupnosti a postavení. Před všemi ostatními. Colgate—Palmolive—Peet Co. v. U.S., C.C.A. Del., 130 F.2d 913, 915. Původní, vyšší, vedoucí, hlavní, mající přednost před ostatními. *Viz* Cousin; Distress; Mortgage.

First Amendment. První Dodatek k ústavě USA, který garantuje základní svobody, jako je svoboda slova, projevu, vyznání, tisku, shromažďování a právo podávat vládě stížnosti a žádosti o nápravu křivd (petiční právo). Prostřednictvím klauzule o zákonném postupu (due process clause) ze 14. Dodatku bylo dosaženo, že mnohé svobody a práva zaručované Prvním dodatkem se vztahují i na státy.

First blush rule. Pravidlo prvního pohledu. Jde o prostředek, který může soud využít, když je vyzván, aby rozhodl, zda je výrok poroty natolik přísný, až budí dojem, že byl vynesen pod vlivem hněvu či zaujatosti. Příliš přísný výrok může být zrušen jen tehdy, jestliže je přísný do takové míry, že na první pohled vyvolá dojem, že ho porota vynesla pod vlivem hněvu nebo zaujatosti.

First—class. Prvotřídní, nejvyšší kvality. Patřící mezi první z několika tříd (skupin), na které je rozdělen nějaký předmět. Např. first class mail — poštovní zásilka první třídy; first class airline ticket — letenka první třídy.

First—class misdemeanant. Pachatel přečinu zařazený do první nápravné skupiny. Podle Anglického vězeňského zákona (28 & 29 Vict., c. 126, § 67) se jednalo o vězně v hrabských a městských věznicích, kteří byli odsouzeni za přečiny, nikoli však k nuceným pracím. Tyto vězně rozdělil zákon na dvě skupiny, z nichž jedné se říkalo „first division", přičemž soud mohl svobodně rozhodnout o zařazení pachatelů přečinů do jednotlivých skupin. Pachatel zařazený do první skupiny se tudíž nazýval „first—class misdemeanant" a jako takový nebyl považován za zločince (pachatele zločinu).

First—class title. Prvotřídní, bezvadný vlastnický titul. Obchodovatelný majetkový nárok, dosvědčený bezvadným zaknihováním nebo nepodmíněný nutností vyvrátit nějaké domněnky či nejisté skutečnosti. *Viz také* Marketable title.

First degree murder. Vražda prvního stupně. Vražda spáchaná úkladně, úmyslně a promyšleně, nebo s výjimečnou krutostí a surovostí, nebo při páchání či pokusu o spáchání zločinu, za nějž lze uložit trest smrti či trest doživotního vězení. State v. McLaughlin, 286 N.C. 597, 213 S.E.2d 238, 244. Vražda prvního a druhého stupně se liší přítomností konkrétního úmyslu vraždit. Com. v. O'Searo, 466 Pa. 224, 352 A.2d 30, 38. *Viz také* Murder; Premeditation.

First devisee. První dědic. Osoba, která první nabývá dědictví ze závěti. Termínem „next devisee" (další dědic) se označuje osoba, která nabývá zbytek pozůstalosti.

First fruits. První plody. V anglickém církevním právu celý zisk (požitky) z církevních obročí nebo prebendy v prvním roce. Původně je držitelé obročí platili papežovi, ale později byly odváděny do fondu, jemuž se říkalo „Queen Anne's Bounty". Ve feudálním právu jednoroční zisky z půdy, která připadla králi po smrti nájemce *in capite;* jinak se tomu říkalo též *primer seisin.* Charakteristický rys staré feudální držby. 2 Bl. Comm. 66, 67.

Firsthand knowledge. Přímá informace. Informace nebo vědomost získaná přímo od pramene, např. očitý svědek vraždy. Laický svědek nesmí svědčit o záležitosti, pokud uspokojivě neprokáže, že má osobní znalost o věci. Fed. prav. důk. říz. 602. Jestliže svědectví předstírá, že je založeno na pozorovaných skutečnostech a přitom vlastně pouze jen opakuje cizí výpověď, lze vznést námitku o nedostatečných znalostech „z první ruky". *Srovnej* Hearsay.

First heir. První dědic. Osoba, která bude mít jako první nárok nastoupit do vlastnického titulu na dědictví po skončení celoživotního dědictví či jiného termínovaného dědictví jiné osoby.

First impression case. První šetření. První předložení právních otázek soudu, který má o nich po šetření rozhodnout. Jde o případ, kdy před rozhodnutím soudu stojí úplně nová právní otázka, v níž se nemůže řídit žádným platným precedentem.

First in, first out. *Viz* FIFO.

First lien. První retenční právo. Právo, které má přednost před všemi ostatními břemeny a závazky určitého majetku, a které musí být uspokojeno z výtěžku prodeje majetku jako první. *Viz také* First mortgage.

First meeting. První setkání. Toto slovní spojení používá zákon, který umožňuje překvalifikovat vraždu na zabití z titulu urážlivých výroků či jednání. K usmrcení musí ovšem dojít okamžitě nebo „při prvním setkání" poté, co byl vrah o urážce informován. Uvedené slovní spojení znamená, že strany, které se setkaly poprvé, se musejí nacházet v bezprostředním kontaktu a za takových okolností, které vrahovi umožní, aby v této právní záležitosti jednal tak, jak jednal.

First meeting of creditors. První schůzka věřitelů. V konkursním řízení jde o úvodní setkání věřitelů, které svolává soud, aby prošetřil situaci zbankrotovaného subjektu (tj. dlužníka). Zákon o bankrotu (Bankruptcy Code) § 341.

First mortgage. První hypotéka. Nadřazená hypotéka, která má z titulu svého postavení přednost před všemi podřízenými závazky. Držitel první, neboli nadřazené hypotéky má přednostní právo na platbu při neplnění. *Viz také* Mortgage.

First of exchange. Prima. První směnka. Když se kvůli jistotě vystaví několik kopií směnek (tj. i duplikát a triplikát) stejného znění a s úmyslem, že akceptace a proplacení kterékoliv z nich (první, která bezpečně dojde na místo určení) zruší platnost dalších „kopií", říká se takovým směnkám „first of exchange", „second of exchange" atd.

First offender. Pachatel—nováček. Pachatel prvního provinění. Osoba, která ještě nikdy nebyla odsouzena

za trestný čin, což se zohledňuje při vyřizování jejího případu. Například pachatel prvního a méně závažného trestného činu dostává často odložený trest nebo probaci.

First policy year. První rok pojištění. V pojišťovnictví jde o rok, kdy byla poprvé vystavena pojistná smlouva. Toto slovní spojení použité v zákoně vylučuje možnost využít sebevraždu pojištěného k obraně po uplynutí prvního roku po vystavení každoročně obnovované pojistky.

First purchaser. První nabyvatel. První kupující. V dědickém právu se tímto termínem označuje předek, který první nabyl majetek (ovšem jinak než děděním), který zůstává ve vlastnictví jeho rodiny nebo pozůstalých.

First refusal. Právo prvního odmítnutí. Předkupní právo. Právo volby koupit nebo nekoupit si věc nabízenou za stejnou cenu a podmínek, jaké nabízí v dobré víře nezávislá strana, jestliže majitel projevuje ochotu akceptovat nabídku. Coastal Bay Golf Club, Inc. v. Holbein, Fla. App., 231 So.2d 854, 857.

First sale rule. Zásada prvního prodeje. Podle této doktríny se držitel autorského práva, který převádí titul na určitou kopii díla chráněného copyrightem, vzdává svého výlučného práva obchodovat s touto konkrétní kopií, přičemž ostatní práva držitele autorských práv zůstávají nedotčena a nabyvatel získává právo distribuovat převedenou kopii jakýmkoli způsobem, který uzná za vhodný. U.S. v. Powell, C. A. Minn., 701 F.2d 70, 72.

First vested estate. První nezadatelné právo držby. Označuje první držbu, která přejde na dědice po smrti jejich předka.

Fisc. Pokladna království, země, státu nebo státního orgánu. Poangličtěný tvar latinského slova *fiscus (v.t.).*

Fiscal. Fiskální, finanční. Zabývající se finančními otázkami, např. penězi, daněmi, veřejnými či soukromými důchody atd. Patřící státní pokladně. Týkající se účtů nebo správě důchodů. Související s veřejnými financemi státu nebo soukromými financemi podniku.

Fiscal agent. Finanční agent. Obecně banka, která shromažďuje a půjčuje peníze, a která slouží jako depozitář veřejných či soukromých finančních prostředků.

Fiscal court. V minulosti se tak v některých státech nazývaly některé administrativní a výkonné orgány.

Fiscal judge. Veřejný úředník u Franků a některých dalších germánských národů, zřejmě totéž co *„Graf", „reeve" „comes"* nebo *„count".* Říkalo se mu tak proto, že byl pověřen výběrem veřejných daní přímo nebo prostřednictvím pokut.

Fiscal officers. Fiskální úředníci. Veřejní činitelé, jejichž povinností je inkasovat a přerozdělovat státní prostředky. U soukromých korporací se jedná o úředníky, kteří jsou přímo pověřeni dohlížet na finanční transakce (pokladník a kontrolor).

Fiscal period. Fiskální období. V účetnictví jde o období, za které se zpracovávají finanční výkazy, např. rok, měsíc, čtvrtletí atd. *Viz také* Accounting period; Fiscal year.

Fiscal year. Fiskální rok. Období dvanácti po sobě následujících měsíců, které si podnik zvolí jako účetní období pro své účetní výkazy. Účetní rok společnosti. V důsledku zvláštní povahy svého podnikání nepoužívají některé společnosti běžný kalendářní rok jako svůj účetní rok. Typickým příkladem je obchodní dům, který 31. prosinec považuje za příliš včasný termín pro uzávěrku účetních knih po vánočních nákupech. Z tohoto důvodu dělá hodně obchodních domů uzávěrku 31. ledna. Jejich fiskální rok tedy běží od 1. února do 31. ledna následujícího roku. Fiskální rok jiných společností může začínat 1. července a končit 30. června. Většina korporací ovšem používá pro účtování kalendářní rok. *Viz také* Accounting period.

Fiscus. *Římské právo.* Pokladna panovníka, na rozdíl od *„aerarium",* což byla státní pokladna. Ve Francii se mezi těmito pokladnami rozdíl nečinil. Během doby absorboval *fiscus* státní pokladnu a stal se sám státní pokladnou. Státní pokladna, na rozdíl od soukromé pokladny panovníka.

Anglické právo. Pokladna krále, jako depozitář propadnutého majetku. Pokladna šlechtice či jiné soukromé osoby.

Fish Commissioner. Státní funkce komisaře pro otázky chovu a lovu ryb založená zákonem R.S. § 4395 z 9. února 1871. K jeho povinnostem patřila především ochrana a podpora chovu jedlých ryb po celém území USA. Úřad byl zrušen a jeho funkce převzala Federální správa ryb a lovné zvěře. (U.S. Fish and Wildlife Service.)

Fishery. Rybářství, rybolov. Chytání, zpracovávání a prodej ryb. Rybí sádka nebo místo, kde se chytají ryby. Právo chytat ryby na konkrétním místě nebo v konkrétních vodách. Jde o druh nehmotného práva, které se dědilo, a jemuž se v minulosti říkalo „piscary" (právo lovit ryby). Existuje v několika formách:

Common fishery. Veřejné loviště ryb. Místo, na němž měli právo lovit ryby všichni. Nezaměňovat s „common of fishery" (rybolovní právo v cizích vodách). *Viz* Common, n.

Free fishery. Výlučné právo lovit ryby. Výsada osoby, která ji získala darem nebo výnosem, nezahrnuje však vlastnictví pozemku. Jde o výlučné právo a vztahuje se na veřejné splavné řeky bez nároku na pozemek.

Right of fishery. Všeobecné právo občanů lovit ryby ve veřejných vodách, jako jsou moře, velká jezera atd. Shively v. Bowlby, 152 U.S. 1, 14 S. Ct. 548, 38 L. Ed. 331. Tato práva jsou ovšem omezena federálními a státními zákony, které určují rybolovnou sezonu, požadavky na získání rybolovného lístku, limity ulovených ryb atd.

Several fishery. Individuální právo lovit ryby. Držitel tohoto práva je rovněž majitelem pozemku, nebo své právo odvozuje od majitele pozemku. 2 Bl. Comm. 39, 40. Právo, které může jeho majitel uplatňovat nezávisle na jiných osobách, takže žádná jiná osoba nemá právo stejného rozsahu či trvání na nárokovaném pozemku. Částečné a nezávislé právo u jiného (omezené právo) ovšem nederoguje práva majitele.

Fishgarth. Hráz nebo jez v řece pro chytání ryb.

Fishing trip *or* **expedition.** „Rybářská expedice". Toto slovní spojení používají soudy k tomu, aby zjistily informace, které se nacházejí mimo rozsah soudního sporu. Volný, vágní a k určitému cíli nesměřující výslech svědka nebo příliš široké využívání procesu zpřístupňování důkazů protistrany. Žádost o zpřístupnění důkazů vycházející z pouhého dohadu, podezření či tušení. Rozsah zpřístupňování mohou omezit ochranná nařízení uvedená ve Fed. prav. civ. říz. (Fed. R. Civ. P.) 26(c).

Fish royal. Královská ryba. Velryby a jeseteři, kteří patřili králi z titulu jeho prerogativů, jestliže byli uloveni poblíž anglického pobřeží, nebo jestliže je moře vyvrhlo na břeh. Byla to odměna králi za to, že ochraňoval pobřeží před piráty a korzáry. Někteří odborníci sem zahrnují i delfíny.

Fistuca *or* **festuca.** Ve starém anglickém právu hůl, která se předávala při udělování lenní nemovitosti. Jinak se jí rovněž říkalo *„baculum", „virga"* a *„fustis". Viz* Festuca.

Fit. Vhodný. Způsobilý k určité povinnosti. Uzpůsobený, připravený, určený k něčemu. Slova „fit" a „proper" se v rozvodovém řízení při určování péče o děti obvykle interpretují ve smyslu morální způsobilosti. Farwell v. Farwell, 33 Wis.2d 324, 147 N.W.2d 289, 292.

Fitness for particular purpose. Vhodnost pro určitý účel. Když prodávající v době uzavírání smlouvy zná konkrétní účel používání zboží a kupující se spoléhá na schopnosti a úsudek prodávajícího při výběru a dodávce vhodného zboží, existuje (není-li ovšem vyloučena nebo pozměněna) implikovaná záruka, že dotyčné zboží bude pro daný účel vhodné. Jedn. obch. zák. § 3—315. *Viz také* Warranty.

Fitz. Normanské slovo znamenající „syn". Používá se v právu a genealogii: *Fitzherbert* — Herbertův syn; *Fitzjames* — Jamesův syn; *Fitzroy* — syn krále. Původně se aplikovalo na nemanželské děti.

Five—Mile Act. Zákon přijatý anglickým Parlamentem v r. 1665, namířený proti nonkonformistům, podle něhož se pastorům, kteří odmítli složit přísahu věrnosti, zakazovalo přiblížit se na pět mil statutárním městům nebo místům, kde předtím kázali na základě zákona o politické amnestii z r. 1660, který byl zrušen zákonem z r. 1689.

Fix. Zafixovat, upevnit, pevně určit, upravit. Tento výraz v sobě obsahuje definitivnost, stabilitu, jistotu. *Viz také* Firm. Likvidovat nebo učinit jistým. Přišít někomu závazek. Transformovat neurčitý a eventuální závazek na současný a určitý závazek. Nezákonné vpichování narkotika. People v. Kimbley, 189 C.A.2d 300, 11 Cal. Rptr. 519, 521.

Fixed. Pevně stanovený. Fixní. Ceny jsou fixní, když jsou vzájemně dohodnuté. United States v. Masonite Corporation, 316 U.S. 265, 62 S. Ct. 1070, 1076, 86 L. Ed. 1461. *Viz* Fixed prices; Price—fixing. V autorském právu je dílo „zachyceno" (fixed) na hmotném médiu (nosiči, ve smysly vnímatelné podobě), když ho autor nebo někdo jiný s jeho svolením ztělesní ve formě psaného či zvukového záznamu dostatečně stabilně k tomu, aby to umožňovalo jeho reprodukci, vnímání či jinou komunikaci po dobu delší než je jeho pomíjivá životnost. Vysílané dílo, skládající se ze zvuků, obrazů nebo obojího, je „zachycené", jestliže se zachycování provádí simultánně s jeho vysíláním. Zákon o ochraně autorského práva (Copyright Act), 17 U.S.C.A. § 101.

Fixed assets. Základní prostředky. Hmotná aktiva používaná v provozu podniku, která se nespotřebovávají a neproměňují v hotovost nebo její ekvivalent během běžného účetního období, např. závod, stroje, pozemky, budovy a jejich příslušenství. Opakem jsou likvidní aktiva, např. pokladní hotovost, cenné papíry.

Fixed bail. Stanovená kauce. Stanovení částky a podmínek propuštění na kauci.

Fixed capital. Fixní kapitál. Peníze nastálo investované do podnikání. Tímto termínem se může označovat i kapitál investovaný do základních prostředků (pozemků, budov, strojů atd.) Cena závodu a strojního vybavení. Lindheimer v. Illinois Bell Telephone Co., Ill., 292 U.S. 151, 54 S. Ct. 658, 78 L. Ed. 1182.

Fixed charges. Stálé náklady. Náklady, které se nemění podle změn produkce, a které musí podnik vynaložit i kdyby nic nevyrobil, např. náklady na řízení, úroky úvěrů, odpisy, daně z nemovitostí a další neredukovatelné režijní náklady. Seattle Rendering Works, Inc. v. Darling—Delaware Co., Inc., 104 Wash.2d 15, 701 P.2d 502, 506.

Fixed costs. *Viz* Fixed charges.

Fixed debt. Stálý dluh. Více—méně permanentní dluh doložený úpisy. *Viz také* Fixed indebtedness; Fixed liabilities.

Fixed expenses. *Viz* Fixed charges.

Fixed fee. Fixní poplatek. Tento výraz se obvykle používá v stavebních kontraktech a označuje platbu nákladů plus předem stanovenou částku odměny.

Fixed income. Fixní příjem. Příjem, který nestoupá a neklesá během určité doby, např. úroky z obligací nebo dividendy z prioritních akcií, na rozdíl od dividend z kmenových akcií. Může rovněž označovat příjem důchodce ve formě penze, nebo jiného fixně stanoveného důchodu či příjmu.

Fixed indebtedness. Stálá zadluženost. Jistá, nikoli eventuální zadluženost. State ex rel. Hawkins v. State Board of Examiners, 97 Mont. 441, 35 P.2d 116, 120. *Viz* Fixed debt; Fixed liabilities.

Fixed liabilities. Fixní závazky. Jistá a určitá pasiva, např. úrok z obligací nebo hypoték. Dlouhodobé závazky. *Viz také* Fixed debt.

Fixed opinion. Zafixovaný (utkvělý) názor. Přesvědčení, předpojatost a zaujatost o vině či trestní odpovědnosti, které diskvalifikuje porotce pro úlohu nestranného posouzení důkazů a nezaujatého uplatnění zákona, jak mu to ukládá soud.

Fixed price contract. Smlouva s pevně stanovenou cenou. Druh smlouvy, v níž se kupující zaváže zaplatit prodávajícímu konečnou a předem stanovenou cenu bez ohledu na náklady.

Fixed prices. Fixní ceny. Ceny zboží a výrobků stanovené dohodou mezi velkododavateli a maloobchodníky. Dohody o pevných cenách zakazují státní i federální zákony. *Viz* Price—fixing.

Fixed rate loan. Půjčka s fixní úrokovou sazbou. Úvěr, jehož úroková sazba se nemění podle tržních podmínek.

Fixed salary. Fixní plat. Plat, jehož výše a termín výplaty jsou pevně stanoveny, a který nezávisí na výplatě honorářů či jiných eventuálních odměn, třebaže se nejedná o plat, který by kompetentní orgán nemohl změnit. Pevně stanovený plat, jehož výše se po určitou dobu nebude měnit.

Fixture. Příslušenství. Movitá věc, která je připevněna k nemovitosti tak, že se považuje za součást nemovitosti. Leawood Nat. Bank of Kansas City v. City Nat. Bank & Trust Co. of Kansas City, Mo. App., 474 S.W.2d 641, 644. To, co je k něčemu zafixováno neboli permanentně připevněno a co nejde oddělit. Věc se považuje za

pevně připojenou k nemovitosti, když k ní přirostla kořeny, proroste s ní a neustále na ní spočívá, nebo když je nastálo připevněna k nemovitosti cementem, sádrou, hřebíky, šrouby a pod. Statky tvoří příslušenství, když natolik souvisejí s konkrétní nemovitostí, že majetkový nárok na statky vyplývá ze samotné nemovitosti, např. pec zabudovaná v domě, přepážky uchycené v podlaze obchodu, samočinné hasící zařízení instalované v budově. Jedn. obch. zák. § 9—313(1)(a).

Agricultural fixtures. Zemědělské příslušenství. Příslušenství pevně připojené k farmě za účelem jeho používání k zemědělským pracím.

Trade fixtures. Obchodní příslušenství. Věci, které nájemce umístil nebo připojil k pronajaté nemovitosti, aby usnadnil a zefektivnil obchod nebo podnikání, kvůli němuž si prostory pronajal, nebo aby tyto věci v souvislosti se svým podnikáním používal. Jde o movitý majetek ve vlastnictví obchodníků, který tito obchodníci připevní v jimi zabraných prostorách v zájmu skladování, vystavování a manipulace se zbožím, a který je obecně odstranitelný aniž by se způsobila materiální škoda na nemovitosti. Na rozdíl od normálního příslušenství se obchodní příslušenství nepovažuje za součást nemovitosti. U.S. v. Lambert, D. C. Neb., 362 F. Supp. 609, 612.

FKA. Formerly known as. V minulosti znám jako. Původně pod jménem.

Flaco. Místo pokryté stojatou vodou.

Flag. Vlajka, prapor. Standarda země s určitými symboly. Nosí ji vojáci, používají ji lodě a veřejně se vyvěšuje na pevnostech, obchodech a dalších vhodných místech. V hovorové řeči rovněž dávat signál praporkem, nebo signalizovat pažemi.

Flag desecration. Znesvěcení vlajky. Neuctivé zneužití státní vlajky jejím pozměněním či spálením. Bylo rozhodnuto, že zákony, které takové činy vyhlašují za trestné (např. 18 U.S.C.A.) odporují ústavě, protože porušují svobodu projevu garantovanou v Prvním dodatku. Viz United States v. Eichman, 110 S. Ct. 2404 (1990). *Viz také* Desecrate.

Flag, duty of the. Starodávný obřad, kterým se uznávalo panství Británie na jejími moři: cizí loď při setkání s britskou vlajkou sklonila svou národní vlajku a stáhla nejvyšší plachtu.

Flag, law of. Právo vlajky. V námořním právu jde o právo země, pod jejíž vlajkou loď pluje. Majitel lodi, který ji posílá do zahraničního přístavu, dává svou vlajkou na známost všem, kdo uzavřou smlouvy s kapitánem lodi, že na tyto smlouvy se bude vztahovat právo země vztyčené vlajky, a že se mu tudíž musí buď podřídit nebo smlouvy neuzavírat.

Flag of convenience. „Levná vlajka". Registrování obchodní lodi u země s nízkými registračními poplatky, liberálními bezpečnostními požadavky atd.

Flag of the United States. Vlajka USA. Zákon o státní vlajce USA (Rev. St. §§ 1791, 1792) stanovil, že „počínaje čtvrtým dnem července příštího roku bude mít vlajka USA třináct horizontálních pruhů, střídavě červených a bílých; Unii bude symbolizovat dvacet bílých hvězd v modrém poli; při přijetí nového státu do Unie se na vlajku přidá nová hvězda s platností od 4. července následujícího po přijetí". Viz 4 U.S.C.A. §§ 1, 2.

Flag of truce. Parlamentářská vlajka. Bílý prapor vyvěšovaný jednou z bojujících stran na znamení toho, že žádá o rozhovory a zastavení nepřátelských akcí.

Flagrans. Lat. Hořící, vášnivý, právě páchaný.

Flagrans bellum. Probíhající válka.

Flagrans crimen. V římském právu čerstvý, nedávný zločin. Tímto pojmem se označoval trestný čin při jeho páchání nebo z nedávné doby.

Flagrant delit. Ve francouzském právu v současnosti páchaný trestný čin, nebo právě spáchaný trestný čin.

Flagrante bello. Během současného válečného stavu.

Flagrante delicto. Během páchání trestného činu.

Flagrantly against evidence. Zjevně proti důkazům. Bez podstatného doložení důkazy. Williams c. Commonwealth, 276 Ky. 754, 125 S.W.2d 221, 223. To, co natolik odporuje síle důkazů, že to bije do očí a jednoznačně ukazuje na zlobu a předpojatost poroty.

Flagrant necessity. Zjevná nutnost. Naléhavá situace, která dělá z trestného činu oprávněný čin, např. útok vedený s cílem odvést člověka z dosahu hrozícího nebezpečí.

Flash check. Nekrytý šek. Šek vystavený osobou, která ví, že nemá v dotyčné bance dostatek finančních prostředků. Jde o trestný čin. Říká se tomu rovněž „check kiting".

Flat. Mělčina. Místo, kde je málo vody pro plavbu obchodních lodí. Prostor mezi značkou nejvyšší a nejnižší vody, podél zálivu, nebo podél řeky, ovlivňované přílivem a odlivem atd. Byt pro jednu rodinu. Někdy i byt zabírající celé poschodí. Podlaží domu nebo skladu. Budova, jejíž poschodí jsou uzpůsobena jako bytové či nebytové prostory. V pojišťovnictví se jedná o pojistku bez spoluúčasti. Ustanovení o vypovězení obnovovaného pojištění v krátké době po uplynutí výročního termínu a bez poplatků ze strany pojištěnce. Ve finančnictví se akcie prodává bez úroku (flat), když chybí ustanovení o úpravě narostlých dividend.

Flat bond. Obligace, jejíž cena zahrnuje i narostlé úroky.

Flat money. Papírové peníze vydávané vládou a nepodložené zlatem nebo stříbrem. Říká se jim rovněž „fiat money". *Viz* Federal reserve notes.

Flat rate. Paušální sazba. Fixní částka, která se platí za určité období bez ohledu na skutečnou spotřebu elektřiny, plynu atd.

Flat tax. Paušální daň. Ve své nejčistější podobě vylučuje paušální daň veškeré výjimky, úlevy, odpočty atd. Jde o jedinou daňovou sazbu uplatňovanou na hrubý příjem.

Flattery. Lichocení, pochlebování. Neupřímné komplimenty.

Fledwite. Ve starém anglickém právu osvobození od peněžitého trestu, jestliže se psanec prchající před spravedlností dobrovolně odevzdal do rukou panovníka. Právo konat soud a vybírat pokuty za rvačky a bitky. Peněžitý trest prchajícímu provinilci jako náhražka za to, že dostane od krále svobodu.

Flee from justice. Útěk před spravedlností. Útěk z okruhu jurisdikce nebo skrývání se v rámci jurisdikce, v níž došlo ke spáchání trestného činu, s cílem vyhnout se zatčení. Nebo opuštění stálého bydliště či ukrývání se v místě bydliště s úmyslem vyhnout se zatčení, zadržení nebo trestu za spáchaný trestný čin. Streep v. U.S., 160 U.S. 128, 16 S. Ct. 244, 40 L. Ed. 365. *Viz také* Extradiction; Flight from prosecution; Fugitive.

Fleet. Vtok. Místo, kde se vlévá potok či jiný vodní tok. Loďstvo, flotila. Název věznice v Londýně (podle stoky v její blízkosti), která byla zrušena zákonem 5 & 6 Vict., c. 22. *Viz* Fleta.

Flee to the wall. „Zahnán do kouta". Metaforický výraz, který se používá v souvislosti se zabitím v sebeobraně, a který označuje vyčerpání všech možných prostředků k úniku nebo odvrácení útoku před zabitím útočníka.

Fleet policy. Pojištění vozového parku. V pojišťovnictví jde o paušální pojištění několika vozidel ve vlastnictví pojištěného.

Flem. V saském a starém anglickém právu uprchlý nevolník nebo pachatel. Právo zmocnit se věcí uprchlíků a ukládat jim peněžité tresty.

Flemene frit, flemens frinthe, *or* **flymena frynthe.** Zkomolenina pseudoarchaického tvaru *flemens—firth*, což je starý výraz z právnické latiny. V anglosaštině se to psalo jako *flemenaferth, flyman fyrmth* nebo *flymena fyrmth*. Přijetí nebo osvobození uprchlíka či psance.

Flemeswite. Přechovávání věcí uprchlíků.

Flet. V saském právu půda; dům; domov.

Fleta. Název starého pojednání o anglickém právu, které vycházelo především z díla Bractonova a Glanvillova. Předpokládá se, že bylo napsáno za panování Edwarda I. Autor není znám, ale má se za to, že byl soudcem, nebo vzdělaným právníkem vězněným ve věznici Fleet, od čehož pochází i název spisu.

Flexible participation bank night. Podvodný plán, který využívá způsob, jak poskytnout některým osobám šanci na výhru, aniž si zakoupily lístky do divadla. Commonwealth v. Lund, 142 Pa. Super. 208, 15 A.2d 839, 842.

Flexible participation scheme. Loterie, při níž peněžní částka připadne tomu z diváků, který má tažený lístek. Commonwealth v. Lund, 142 Pa. Super. 208, 15 A.2d 839, 846.

Flichwite. V saském právu pokuta za hádky a výtržnosti.

Flight from prosecution. Útěk před stíháním. Vyhýbání se spravedlnosti vědomým vzdálením se a s cílem vyhnout se zatčení nebo zadržení. Rovněž zahájení či pokračování v trestním stíhání bez ohledu na to, že stíhaná osoba opustila hranice dané jurisdikce. Rovněž pokračující skrývání se. Nastává, když se obviněný vzdálí z blízkosti místa činu za takových okolností, které ukazují na strach, vinu či úmysl vyhnout se zatčení, a to ještě předtím, než je osoba podezřívána ze spáchání trestného činu. Williams v. State, Fla. App. 268 So.2d 566. *Viz např.* 18 U.S.C.A. §§ 1073, 1074. *Viz také* Escape; Flee from justice; Fugitive.

Flim—flam. Druh podvodu, při němž se počítá s důvěrou oběti. Commonwealth v. Townsend, 149 Pa. Super. 337, 27 A.2d 462, 463. Postup, který je znám pod názvy „flim—flam", „faith and trust" nebo „confidence game". Vystupují zde dva zdánlivě nezávislí pachatelé, z nichž jeden přesvědčí oběť, aby druhému pachateli na důkaz své důvěryhodnosti předala nějakou peněžitou částku, za což se jí slíbí snadný výdělek. Po obdržení peněz oba pachatelé zmizí a oběť nedostane nic. Few v. U.S.D.C. App. 248 A.2d 125.

Flipping. Hovorový termín pro refinancování spotřebních úvěrů.

Float. Dávat do oběhu nekryté šeky. Odklad zpracování transakcí bankou, což umožní na krátkou dobu bezúročné využití finančních prostředků. Šeky, které byly připsány na bankovní účet vkladatele, ale nezatížily ještě bankovní účet výstavce. Doba mezi vypsáním šeku a jeho odepsáním z bankovního konta. V bankovní praxi jsou to šeky v oběhu neboli šeky v procesu inkasa. Na běžných účtech dochází k „floatu" tehdy, když osoba vypíše šek s vědomím, že na účtu nemá dostatek prostředků, které tam ovšem dá připsat, ještě než je šek v bance předložen k inkasu. In re Clemente, Bkrtcy. Ohio, 15 B.R. 937, 941. *Viz také* Kiting. Ve výrobě se tímto termínem označuje míra nedokončené výroby, která se vypočítá vydělením počtu nedokončených výrobků počtem dokončených výrobků za den. Vyjadřuje se obvykle jako „šestidenní jednicová výroba v oběhu". Ve finančnictví se tímto termínem označuje dosud neprodaná část emise cenných papírů nebo počet akcií, s nimiž se aktivně obchoduje. Uvolnit paritu (neboli zavést pohyblivý kurs měny) znamená dovolit, aby si daná měna sama našla svůj kurs k ostatním měnám podle zákona nabídky a poptávky. V pozemkovém právu a zvláště v západoamerických státech se tak označoval certifikát, kterým se povolovalo nabytí stanovené výměry dosud místně nekonkretizované a nevybrané půdy. Wisconsin Cent. R. Co. v. Price County, 133 U.S. 496, 10 S. Ct. 341, 33 L. Ed. 687.

Floatage. Troseční zboží. *Viz* Floatsam.

Floater policy. V pojišťovnictví jde o pojištění věcí, jejichž místo nemůže být přesně určeno, protože je osoba jako svůj movitý majetek nosí na svém těle (např. šperky). *Viz také* Floating policy.

Floating charge. Neinkasované břemeno. Zatížení jmění společnosti s tím, že společnost může v rámci svého běžného podnikání se svým jměním obchodovat tak dlouho, dokud se držitel záruky nepřihlásí o svůj nárok. Pennsylvania Co. for Insurance on Lives and Granting Annuities v. United Railways of Havana & Regia Warehouses, D. C. Me., 26 F. Supp. 379, 387, 388. *Viz také* Floating lien.

Floating debt. Nezaložený dluh. Závazek (kromě obligací) splatný na požádání nebo v blízké době, např. závazky vůči dodavatelům, bankovní úvěry.

Floating easement. Nespecifikované právo průchodu. Služebnost ve formě průchodního práva, které při svém vzniku není omezeno na konkrétní část pozemku, který je povinen služebnost poskytovat. City of Los Angeles v. Howard, 53 Cal. Rptr. 274, 276, 244 C.A.2d 538.

Floating interest rate. Kolísavá úroková sazba. Úroková sazba, která není fixní, nýbrž se mění podle pohybu úrokových sazeb na finančních trzích.

Floating lien. Nezaložené zástavní právo. Záruka ve formě zástavy, která mění svůj charakter, klasifikaci nebo umístění. Úvěr na zásoby zboží, při němž půjčovatel nabývá nárok na veškeré zásoby dlužníka (společnosti). Jistota, kterou dlužník složí jako záruku na splacení současných či příštích splátek. John Miller Supply, Inc. v. Western State Bank, 55 Wis.2d 385, 199 N.W.2d 161, 163. Takovou jistotu nemusí představovat jen zásoby či aktiva dlužníka existující v době vzniku půjčky, ale i zásoby a aktiva nabyté později. Jedn. obch. zák. §§ 9—204(4).

Floating *or* **circulating capital.** Oběžný kapitál. Provozní kapitál. Kapitál, který se neinvestuje, protože je určen k uspokojení běžných nákladů. Kapitál, který se spotřebovává ve výrobě a objevuje se zhodnocený ve formě výrobků. Kapitál ve formě běžných aktiv, nikoli základních prostředků.

Floating policy. Pojištění určené k dodatečnému pokrytí specifického pojištění majetku a příslušenství v případě, jestliže specifická pojistka přestane pokrývat riziko. Cílem dodatečného pojištění je poskytnout odškodnění za majetek, který není pokrytý specifickým pojištěním kvůli tomu, že často přechází z místa na místo a mění se jeho kvantita. Davis Yarn Co. v. Brooklyn Yarn Dye Co., 293 N.Y. 236, 56 N.E.2d 564, 570. *Viz také* Floater policy.

Floating stock. Zásoby v oběhu. Neprodané akcie. *Viz také* Issue.

Floating zone. Plovoucí pásmo. Metoda územního plánování, podle níž se předem stanoví určitý způsob využívání některých pozemků v dané zóně, aniž by se specifikovalo, které parcely to budou. Takto určené pásmo nemá v dané oblasti pevné hranice. Chápe se tak, že „plave" po celém území oblasti, v níž bude nakonec specifikováno. Nick v. Planning & Zoning Com'n of Town of East Hampton, 6 Conn. App. 110, 503 A.2d 620, 622. *Viz také* Zoning.

Flode—mark. Značka nejvyšší vody. Úroveň, do které stoupá nejvyšší příliv.

Flogging. Bičování. Mrskání bičem.

Flood. Záplava, povodeň. Zaplavení půdy, která obvykle neleží pod vodou. Voda, která zaplaví povrch země v místech, kde se to neočekává. Stover v. U.S., D. C. Cal., 204 F. Supp. 477, 485. *Viz také* Act of God; Flood water.

Ordinary and extraordinary floods. Obyčejné a mimořádné záplavy. Mimořádné neboli bezprecedentní jsou takové záplavy, jejichž výskyt nemohou předvídat průměrně zkušení a opatrní lidé. Obyčejné záplavy lze předvídat na základě obecných zkušeností lidí žijících v dané oblasti.

Flood insurance. Pojištění proti povodni. *Viz* Insurance.

Floodplain. Povodňová oblast. Země přiléhající k řekám, která je zaplavována, jestliže se řeka vylije z břehů.

Flood water. Povodňová voda. Voda, která opustí koryto řeky a zaplaví přilehlou oblast, a to za podmínek, které obvykle nenastávají. Everett v. Davis, 18 Cal.2d 289, 115 P.2d 821, 823, 824. Povodňová voda je výjimečné vylití řek a vodních proudů z břehů. Keys v. Romley, 64 Cal.2d 396, 50 Cal. Rptr. 273, 275, 412 P.2d 529. Voda, která opustí vodní tok ve velkém množství a zaplaví přilehlé pozemky, aniž by tekla v pravidelném korytu. Kennecott Copper Corp. v. McDowell, 100 Ariz. 276, 413 P.2d 749, 752.

Floor. Právo promluvit. Metaforický výraz používaný v parlamentu, kterým se označuje výlučné právo promluvit k zasedajícímu orgánu. Člen parlamentu, který je na řadě a kterého vyzve předsedající, „has the floor" (má slovo) až do skončení své poznámky. Slovní spojení „the floor of the house" označuje zasedací síň, tj. sálu, kde sedí poslanci, na rozdíl od balkonů a chodeb. Burzovní parket. Práh, neboli spodní hranice, např. spodní hranice mezd, nejnižší kurs akcie, pod nímž již není dovoleno prodávat atd. V Anglii se slovem „floor" označuje část soudní síně mezi soudcovskou stolicí a první řadou prvních zástupců. Sporné strany, které se osobně účastní jednání odvolacího soudu mluví k soudu právě z tohoto místa.

Floor broker. Sensál. Makléř na parketu. Zaměstnanec člena akciové nebo komoditní burzy, který provádí obchody pro klienty.

Floored. Automobil je „floored", když je financován metodou, které se říká „floor planning" (viz Floor plan financing), nebo proti předání potvrzení o převzetí automobilu do svěřenecké správy či podobné listiny potvrzující zadržení vlastnického práva. Na základě takových ujednání získá dealer od distributora držbu automobilu pro účely jeho vystavování a prodeje a distributorovi zaplatí společnost, která celý obchod financuje. Commercial Credit Co. v. Barney Motor Co., 10 Cal.2d 718, 76 P.2d 1181, 1183. *Viz* Floor plan financing.

Floor plan financing. Dohoda o půjčce peněz dealerovi automobilů nebo jinému dodavateli zboží, aby se mu umožnilo nakupovat auta či jiné komodity. Tato půjčka je zajištěna automobily nebo jiným zbožím v držbě dealera a postupně se snižuje, tak jak jsou auta či zboží prodávána. Harlan v. U.S., 160 Ct. Cl. 209, 312 F.2d 402, 406.

Floor plan rule. Zásada, podle níž nesmí vlastník, který umístil automobil „na parket" předváděcí místnosti dealera, popřít vlastnické právo kupujícího, který automobil koupil od dealera v dobré víře, aniž by věděl o konfliktním nároku. Mutual Finance Co. v. Municipal Emp. Union Local No. 1099, 110 Ohio App. 341, 165 N.E.2d 435.

Floor trader. Člen akciové či komoditní burzy, který obchoduje pro sebe.

Florin. Mince pocházející původně z Florencie. Má hodnotu přibližně dvou anglických šilinků.

Flotage. Troseční zboží. *Viz* Flotsam.

Floterial district. Tímto termínem se označuje volební obvod, který zahrnuje několik územně správních obvodů, jež by samy o sobě neměly právo na dalšího zástupce v zákonodárném sboru, ovšem brány dohromady mohou dalšího zástupce zvolit. Davis v. Mann, Va., 377 U.S. 678, 84 S. Ct. 1441, 1446, 12 L. Ed.2d 609.

Flotsam, flotsan. Trosečné zboží. Název zboží, které je hozeno přes palubu do moře v zájmu bezpečnosti lodě, nebo které plave po hladině, když se loď potopí. Nezaměňovat s „jetsam" (trosečné zboží hozené přes palubu kvůli odlehčení lodi) ani s „ligan" (plovoucí zboží ze ztroskotané lodi s připoutanou bójí).

Floud—marke. Ve starém anglickém právu značka nejvyšší vody (flood mark).

Flowage. Přirozený tok neboli pohyb vody z výše položeného pozemku na níže položený pozemek je služebností, kterou musí nést majitel níže položeného pozemku, i když voda nepoteče ve svém přirozeném korytu s přesně vymezenými břehy.

Flowage easement. *Viz* Easement.

Flower bond. Druh amerických státních spořitelních papírů, jejichž nominální hodnotou lze platit federální dědické daně.

Flowing lands. Tímto výrazem se označuje stoupání a klesání vody na cizím pozemku v důsledku přehrazení vodního toku a přirozeného vysoušení či vypouštění přebytečné vody na tento pozemek.

Flow tide. Příliv. *Viz Tide.*

FLSA. *Viz* Fair Labour Standards Act.

Fluctuating clause. Fluktuační doložka. Druh únikové doložky, která se vkládá do některých dlouhodobých smluv, a která umožňuje zvyšovat cenu během smluvního období. *Viz také* Escalator clause.

Fluctus. Povodeň, záplava.

Flume. Původně proud nebo řeka, ovšem hovorově se tak říká umělému kanálu určenému k nějakému určitému účelu. Může znamenat i otevřený či zakrytý vodovod.

Flumen. V římském právu služebnost, která spočívala v právu odvádět dešťovou vodu ze střechy okapem na dům či pozemek souseda. Rovněž řeka nebo proud. Ve starém anglickém právu povodeň, příliv.

Flumina et portus publica sunt, ideoque piscandi omnibus commune est. Řeky a přístavy jsou veřejné; proto v nich mohou lovit ryby všichni.

Fluminae volucres. Vodní ptactvo.

Fluvius. Lat. Řeka. Povodeň. Příliv.

Fluxus. Ve starém anglickém právu „tok". *Per fluxum et refluxum maris* — přílivem a odlivem moře.

Fly for it. V minulosti bylo při trestním řízení zvykem klást po vynesení verdiktu otázku „Did he fly for it?" Po kladné odpovědi následovalo propadnutí majetku. Byla zrušena zákonem 7 & 8 Geo. IV, c. 28.

Flyma. Ve starém anglickém právu uprchlík, utečenec, osoba prchající před spravedlností.

Flyman—frymth. *Viz* Flemene frit.

Fly—power. Bianko postupní listina, pomocí níž lze převádět akciový certifikát, jestliže se k ní připojí.

FMC. Federal Maritime Commission. Federální námořní komise.

FMCS. Federal Mediation and Conciliation Service. Federální zprostředkovací a usmiřovací služba (arbitráž).

FMW. Fair market value. Objektivní tržní hodnota.

FMNA. Federal National Mortgage Association. Federální hypotekární sdružení.

FOB. Free on board (vyplaceně loď) Například: FOB shipping point — vyplaceně do místa expedice; FOB destination — vyplaceně do místa určení. Podmínka dodávky, která od prodávajícího vyžaduje, aby odeslal zboží a nesl náklady a riziko ztráty až do uvedeného místa. Fakturovaná cena zahrnuje dodávku zboží prodávajícím do dohodnutého místa. Vlastnický titul obvykle přechází z prodávajícího na kupujícího v uvedeném místě FOB. Jedn. obch. zák. § 2—319(1).

Focage. Množství dřeva na palivo a opravy domu, které si může nájemce vzít z pozemku.

Focale. Ve starém anglickém právu palivové dříví. Právo kácet stromy a sbírat dříví na otop.

Fodder. Krmivo, píce. Krmivo pro koně a dobytek. Ve feudálním právu se tímto termínem označovalo i právo feudála na dodávky kukuřice atd. pro jeho koně ve válce od jeho poddaných.

Fodertorium. Provize, které se podle obyčejového práva platily královským dodavatelům.

Foderum. *Viz* Fodder.

Fodina. Důl.

Foedus. V mezinárodním právu smlouva; společnost (liga); svazek.

Foeminae ab omnibus officiis civilibus vel publicis remotae sunt. Ženy jsou vyloučeny ze všech občanských a veřejných funkcí a úřadů.

Foeminae non sunt capaces de publicis officiis. Ženy nejsou způsobilé zastávat veřejné funkce.

Foemina viro co—operta. Vdaná žena.

Foeneration. Lichva. Půjčování peněz na úrok.

Foenus. Lat. V římském právu úrok z půjčky. Půjčování peněz na úrok.

Foenus nauticum. Námořní zápůjčka. Půjčka na plavbu lodě.

Foenus unciarium. 8,25 % úroku, tj. úrok dosahující ročně jednu dvanáctinu jistiny. V raných dobách římské republiky to byla nejvyšší povolená úroková míra. Mimořádná úroková sazba se mohla dohodnout u úvěrů pokrývajících riziko plavby po moři, jimž se někdy říkalo též *„usura maritima".* 2 Bl. Comm. 458. Mimořádná úroková sazba odpovídající riziku, kterou požadoval půjčovatel poskytující úvěr na loď, neboli „bottomry". Dohoda o takové sazbě se nazývala rovněž *„foenus nauticum".*

Foeticide. *Viz* Feticide.

Foetura. V římském právu mláďata zvířat a plody, na které má právo majitel zvířat a majetku.

Foetus. Lidský plod. Nenarozené dítě. Dítě *in ventre sa mere* — v lůně své matky.

Fog. Mlha. V námořním právu se tak označovala nejenom hustá mlha, ale i mlžný opar, mrholení a sněžení, tj. všechno co snižuje viditelnost a zvyšuje nebezpečnost plavby.

Fogagium. Ve starém anglickém právu hustá mlha. Rovněž pozdní tráva, která se nespásala v létě.

Foi. Ve francouzském feudálním právu věrnost, oddanost.

FOIA. Freedom of Information Act. Zákon o právu na informace.

Foiterers. Tuláci, vagabundi.

Folc—gemote. (Psalo se rovněž i jako *folkmote, folcmote, folkgemote.* Původ slova je v saském *folc* — lid a *gemote* — shromáždění.) V saském právu šlo o shromáždění obyvatel města nebo hrabství. Zdá se, že mělo i omezené soudní pravomoci a projednávalo politické záležitosti státu, stížnosti na zneužívání úřední moci a zřejmě mělo značné samosprávní funkce. Nazývalo se tak jakékoli shromáždění lidu.

Folc—land. V saském právu společná půda, která patřila lidu, neboli všem. Byla majetkem komunity. Mohla být ve společné nebo individuální držbě, avšak v tomto případě ji mezi osoby rozparcelovávalo shromáždění lidu nebo distriktní soud a propůjčování schvalovali přítomní svobodní občané. Protože však šlo o společnou půdu, nebylo možné přivlastnit si ji navěky a po uplynutí doby, na kterou byla propůjčena, se vracela komunitě a byla znovu někomu přidělena. Podléhala mnoha břemenům a dávkám.

Folc—mote. Za vlády Sasů všeobecné shromáždění lidu.

Folc—right. Obecné právo. 1 Bl. Comm. 65, 67. Podle *jus commune* neboli obecného práva zakotveného v zákonech krále Edwarda st. měli příslušníci všech stavů stejná práva, stejně se na ně vztahovaly zákony a řídili se stejnou spravedlností.

Foldage. Ve starém anglickém právu šlo o výsadu majitele panství, která spočívala v právu pást ovce svých nájemců na svých polích s cílem pohnojit je. Tímto termínem se v Norfolku označoval i poplatek, který se platil pánovi za osvobození od této povinnosti.

Fold—course. V anglickém právu půda, která jediná může být hnojena v ohradě se pasoucím dobytkem jiných. Někdy pouze právo mít ohradu s dobytkem. Právo mít ohradu s dobytkem na cizí půdě, což se nazývá ,,common foldage''.

Fold—soke. Feudální služebnost, která spočívala v povinnosti nájemce držet své ovce v ohradě pána.

Folgarii. Služebnictvo.

Folgere. Ve starém anglickém právu svobodný člověk, který neměl vlastní dům a bydlel v cizím domě, pro jehož majitele vykonával jisté zemědělské práce.

Folgers. Služebnictvo.

Folgoth. Úřední hodnost.

Folie brightique. *Viz* Insanity.

Folie circulaire. *Viz* Insanity.

Folio. List rukopisu nebo knihy. Číslo stránky. Ve starých právnických spisech bylo zvykem číslovat listy, nikoli stránky, ,,Folio'' tedy zahrnuje obě stránky listu neboli dvě stránky. Na tyto knihy se odvolává podle čísla listu, k němuž se přidá písmeno ,,a'' nebo ,,b'', což označuje, pro kterou stránku listu odvolávka platí. Kniha foliového formátu, který se dosahoval přeložením archu papíru ve vazbě. Hodně starých právnických knih má právě foliový formát. V kontextu právních listin označuje tento termín počet slov na jedné stránce (pohybuje se mezi 72 až 100, ovšem v USA 100). Používalo se jako jednotka délky textu listiny. Přiřazení pořadového čísla listu nebo stránce v tiskovině.

Folk—land; folk—mote. *Viz* Folc—land; Folc—gemote.

Follow. Řídit se něčím nebo být něčím určen, stanoven. Např. ,,costs follow the event of the suit'' — výlohy vyplývají z řízení, ,,the *situs* of personal property follows that of the owner'' — movitý majetek následuje svého majitele, ,,the offspring follows the mother'' *(partus sequitur ventrem)* — potomstvo se řídí podle matky. Následovat. Usilovat. Uznávat jako autoritu.

Fonds de commerce. Fr. Obchodní zboží. Obchodní kapitál.

Fonds et biens. Fr. Ve francouzském právu zboží a jmění, včetně nemovitostí.

Fonds perdus. Zakoupit si doživotní rentu. Ve francouzském právu se říká, že kapitál je investován ,,*a fonds perdus*'', když si půjčovatel vyhradí, že jako protihodnotu úroku, který převyšuje běžnou sazbu, dostane svůj kapitál ve formě doživotní renty. Dlužník je po zaplacení úroku ve stanovené době osvobozen od splácení jistiny.

Fonsadera. Ve španělském právu odvody nebo půjčka králi, aby se mu umožnilo zapravit výdaje na válku.

Fontana. Fontána, pramen.

Food and Drug Administration. Správa pro potraviny a léky. Vládní agentura podléhající ministerstvu zdravotnictví a humanitárních služeb, která stanovuje normy bezpečnosti a kvality pro potraviny, léky, kosmetické výrobky a další spotřební zboží používané v domácnostech. K základním úkolům FDA patří výzkum, inspekce a povolování výroby a prodeje léků. Tento orgán provádí Zákon o potravinách, lécích a kosmetice (Food, Drug and Cosmetic Act) (v.t.).

Food, Drug and Cosmetic Act. Zákon o potravinách, lécích a kosmetice. Federální zákon z r. 1938, který zakázal mezistátní (meziamerický) obchod s neschválenými či nesprávně označenými potravinami, léky a kosmetickými výrobky. Zákon uplatňuje Správa pro potraviny a léky.

Foot. Stopa. Délková míra skládající se z dvanácti palců, neboli jedna třetina yardu (0,3048 m). Spodek nebo základ něčeho. Přeneseně rovněž ve významu ,,konec'', např. the foot of a fine (v.t.). Spodní část nohy pod kotníkem, včetně klenby. Trustees for Arch Preserver Shoe Patents v. James McCreery & Co., Cust. & Pat. App., 49 F.2d 1068, 1071. *Viz také* Foundation.

Foot acre. Jeden akr uhlí navršený do výše jedné stopy.

Foot—frontage rule. Zásada spodku průčelí. Podle této zásady se ocenění omezuje jen na průčelí v úrovni vylepšení budovy, přičemž hloubka stavebního pozemku, počet a povaha vylepšení nebo jejich hodnota nehrají roli.

Footgeld. V lesním právu pokuta za neostříhání psích drápů (tj. aby byl pes pomalejší). Být osvobozen od *footgeld* znamenalo mít právo na psy volně pobíhající po lese.

Foot of the fine. V common law pátá část rozsudku o peněžitém trestu. Obsahuje celou věc, jména stran, den, rok, místo a jméno osoby, která trest uložila. 2 Bl. Comm. 351.

Foot pound. Librostopa. Anglická jednotka energie nebo práce rovnající se práci vynaložené na zvednutí jedné libry do výše jedné stopy.

Footprints. Stopy. V důkazním řízení otisky nohy, boty atd. v zemi, sněhu nebo jiném povrchu.

For. Fr. Ve francouzském právu spravedlnost. *Le for interieur* — soud vlastního svědomí. *Le for exterieure* — lidská spravedlnost. Jménem někoho, namísto někoho, zastupujíce někoho. Medler v. Henry, 44 N.M. 63, 97 P.2d 661, 662. Během, po určitou dobu, např. když je třeba publikovat oznámení po určitý počet týdnů či měsíců. Trvání v kontextu času. Progressive Building & Loan Ass'n v. McIntyre, 169 Tenn. 491, 89 S.W.2d 336, 337. Oplátkou za, výměnou za, např. když se věc vyměňuje za nějakou protihodnotu či službu. Patřící k něčemu, vykonávající pravomoci či funkce v rámci něčeho, např. ,,a notary public in and for the said county'' — ,,veřejný notář pro výše uvedené hrabství''. Kvůli něčemu, s ohledem k něčemu, ve prospěch někoho. Vyjadřuje příčinu, důvod nebo motiv činu nebo stavu. American Ins. Co. v. Naylor, 103 Colo. 461, 87 P.2d 260, 265. Používá se ve smyslu ,,kvůli něčemu'', ,,v důsledku něčeho''. Kelly v. State Personnel Board of California, 31 Cal. App.2d 443, 88 P.2d 264, 266. Prostřednictvím, pomocí něčeho. Označuje cíl nebo účel něčeho. S cílem, za účelem, kvůli čemu.

For account of. Na účet koho, ve prospěch koho. Formulace předcházející jméno osoby, která je oprávněna inkasovat indosovanou směnku neboli tratu. Equitable Trust Co. of New York v. Rochling, 275 U.S. 248, 48 S. Ct. 58, 59, 72 L. Ed. 264.

Foraker Act. Hovorový název zákona č. 31 Stat. L. 77, c. 191 (48 U.S.C.A. § 731 a násl.) z 12. dubna 1900, který zřídil občanskou (demokratickou) formu vlády v Portoriku. Viz Downes v. Bidwell, 182 U.S. 244, 390, 21 S. Ct. 770, 45 L. Ed. 1088.

Foraneus. Cizinec. Cizí osoba.

Forathe. V lesním právu osoba, která mohla přísahat, tj. svědčit místo jiného.

Forbalca. Ve starých spisech nezoraná půda ležící poblíž silnice.

Forbannitus. Pirát, psanec, vyhnanec.

Forbarrer. Práv. fr. Vyloučit, zamezit.

Forbatudus. Ve starém anglickém právu útočník zabitý v boji.

Forbearance. Zdržení se jednání, k němuž je osoba oprávněna. Mít strpění s platbou neboli souhlas nevynucovat nárok v termínu jeho splatnosti. Crestwood Lumber Co. v. Citizens Sav. & Loan Ass'n, 83 C.A.3d 819, 148 Cal. Rptr. 129, 131. Odklad při uplatňování legitimního práva. Posečkání věřitele s vymáháním dluhu poté, co se dluh stal splatným. Upton v. Gould, 64 Cal. App.2d 814, 149 P.2d 731, 733. Zdržení se jednání. Obecně se v právní vědě tento termín používá jako opak činu (nečinnost). V zákonech o lichvě se tímto slovem označuje smluvní závazek věřitele zdržet se po určitou dobu vymáhání platby splatného a dospělého dluhu od dlužníka. Hafer v. Spaeth, 22 Wash.2d 378, 156 P.2d 408, 411. *Viz také* Consideration.

For cause. Důvodně. Pokud se jedná o ,,důvodné'' odvolání z funkce, myslí se tím důvody, které zákon a veřejná morálka považují za dostatečné zdůvodnění odvolání a jde tedy o ,,legální důvod'', nikoli pouze o důvod, který subjektivně považuje za dostatečný osoba s jmenovací a odvolávací pravomocí. State ex rel. Nagle v. Sullivan, 98 Mont. 425, 40 P.2d 995, 998. Nemyslí se tím svévolné a kapriciózní odvolání. Musí jít o důvod, který se týká způsobilosti a vhodnosti úředníka vykonávat povinnosti, jež jsou mu uloženy. Musí to být důvod (příčina), který uzná zákon a veřejná morálka jako důvod, proč daný úředník nemůže nadále zastávat svou funkci. Napolitano v. Ward, D. C. Ill., 317 F. Supp. 79, 81.

Force. Síla, násilí, donucení či omezení uplatněné vůči osobě nebo věci. Landry v. Daley, D. C. Ill., 280 F. Supp. 938, 954. Dynamicky, tj. v akci uplatňovaná síla; donucovací síla, nátlak; síla uplatňovaná s nějakým cílem. Všeobecně se toto slovo objevuje v takových souvislostech, kdy se chce prokázat nezákonný a protiprávní čin, např. násilné vniknutí. Staticky uplatňovaná síla, tj. klidová nebo latentní síla, kterou lze aktivizovat. Působnost, platnost, účinnost. Např. ,,statute is in force'' — zákon platí, nabyl účinnosti. Ve starém anglickém právu spoluviník před činem. *Viz také* Constructive force; Excessive force; Intervening force; Reasonable force.

Deadly force. Smrtící síla. Síla, kterou aktivní účastník události použije s cílem usmrtit, nebo o níž ví, že vytvoří vážné nebezpečí smrti či těžké tělesné újmy. Smrtící sílu tvoří záměrná střelba na cizí osobu nebo na vozidlo, v němž pravděpodobně cizí osoba sedí. Smrtící silou ovšem není hrozba usmrcením nebo hrozba způsobení těžké tělesné újmy tasením zbraně či jinak, pokud se záměr činitele omezuje jen na vyvolání dojmu, že v případě potřeby použije smrtící sílu. Modelový trestní zákoník (Model Penal Code) § 3.11.

Unlawful force. Nezákonná síla. Síla včetně omezení svobody, použitá bez souhlasu osoby, proti níž je namířena, a která zakládá trestný čin nebo žalovatelný delikt, či která by zakládala takový trestný čin nebo žalovatelný delikt (kromě obrany založené např. na absenci úmyslu, nedbalosti či duševní způsobilosti, nátlaku, nedospělosti a diplomatickém statusu), jestliže není použita oprávněně. Souhlas ve smyslu tohoto paragrafu znamená svolení, bez ohledu na to, zda je jinak zákonně účinný, s výjimkou souhlasu se smrtí či těžkým tělesným zraněním. Modelový trestní zák. (Model Penal Code) § 3.11(1). *Viz také* Battery.

Force and arms. Pomocí síly a zbraně. Toto slovní spojení se kdysi používalo v obžalobách common law, nyní ho však již není zapotřebí k označení násilně spáchaného trestného činu.

Force and fear. Síla a strach. Toto slovní spojení (lat. *vi metuque*) znamená, že libovolná smlouva nebo úkon vynucený pod tlakem síly *(vis)* nebo pod vlivem strachu *(metus)* je z tohoto důvodu zrušitelný, samozřejmě za podmínky, že síla či strach ovlivnily dotyčnou stranu.

Forced heirs. Neopomenutelní dědici. Dědici ze zákona. Osoby, které zůstavitel nemůže zbavit jejich podílu na dědictví, což je dáno ze zákona, s výjimkou případů, kdy má oprávněný důvod je vydědit (např. manželského partnera). *Viz* Election by spouse.

Forced sale. Nucený prodej. Prodej provedený v době a způsobem, který stanoví zákon, z titulu soudního rozhodnutí o exekuci, které vydá příslušný soud. Prodej, který nepředstavuje dobrovolný úkon majitele, např. s cílem splacení svého dluhu. Prodej, který se kvůli žalobě podané věřitelem uskuteční dříve, než se normálně vyžaduje. Nucený prodej je takový, k němuž dochází v důsledku soudního řízení, jako např. prodej zabaveného majetku kvůli nezaplaceným daním. Colonial Pipeline Co. v. Gimbel, 54 Md. App. 32, 456 A.2d 946, 952. *Viz také* Fire sale; Foreclosure; Judicial sale; Sale *(Tax—sale)*; Sheriff's sale.

Force majesture. Vyšší moc. Patří sem blesky, zemětřesení, bouře, povodně, horka, mrazy atd. Dva posledně jmenované jevy lze považovat ve znění zákonů o mzdách za riziko zaměstnavatele. *Viz také* Act of God; Vis major.

Force majeure. Fr. Vis maior. V pojišťovacím právu jde o vyšší a neodolatelnou sílu. Klauzule o vis maior je obvyklá v stavebních kontraktech, kde chrání strany pro případ, že část smlouvy nelze splnit kvůli příčinám ležícím mimo kontrolu stran, kterým se nedalo předejít či vyhnout uplatněním povinné péče. Klauzule ve smlouvě o pronájmu ropných a plynových nalezišť, která stanoví, že nájemce nebude volán k odpovědnosti za porušení podmínek nájmu, jestliže mu v plnění zabrání vis maior. Obvykle se v těchto klauzulích specificky vyjmenovávají problémy mimo přiměřenou kontrolu nájemce, které zdůvodní neplnění. *Viz také* Act of God; Vis major.

Forces. Ozbrojené síly. Armáda a námořnictvo země.